

ข้อมูลพื้นฐาน
จังหวัดบุรีรัมย์

สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์
โทร. 044 666 534

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. ด้านกายภาพ	1-12
2. ด้านเศรษฐกิจ	12-34
3. ด้านสังคมและความมั่นคง	35-48
4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	49-61

.....

1. ด้านกายภาพ

- **ประวัติความเป็นมา**

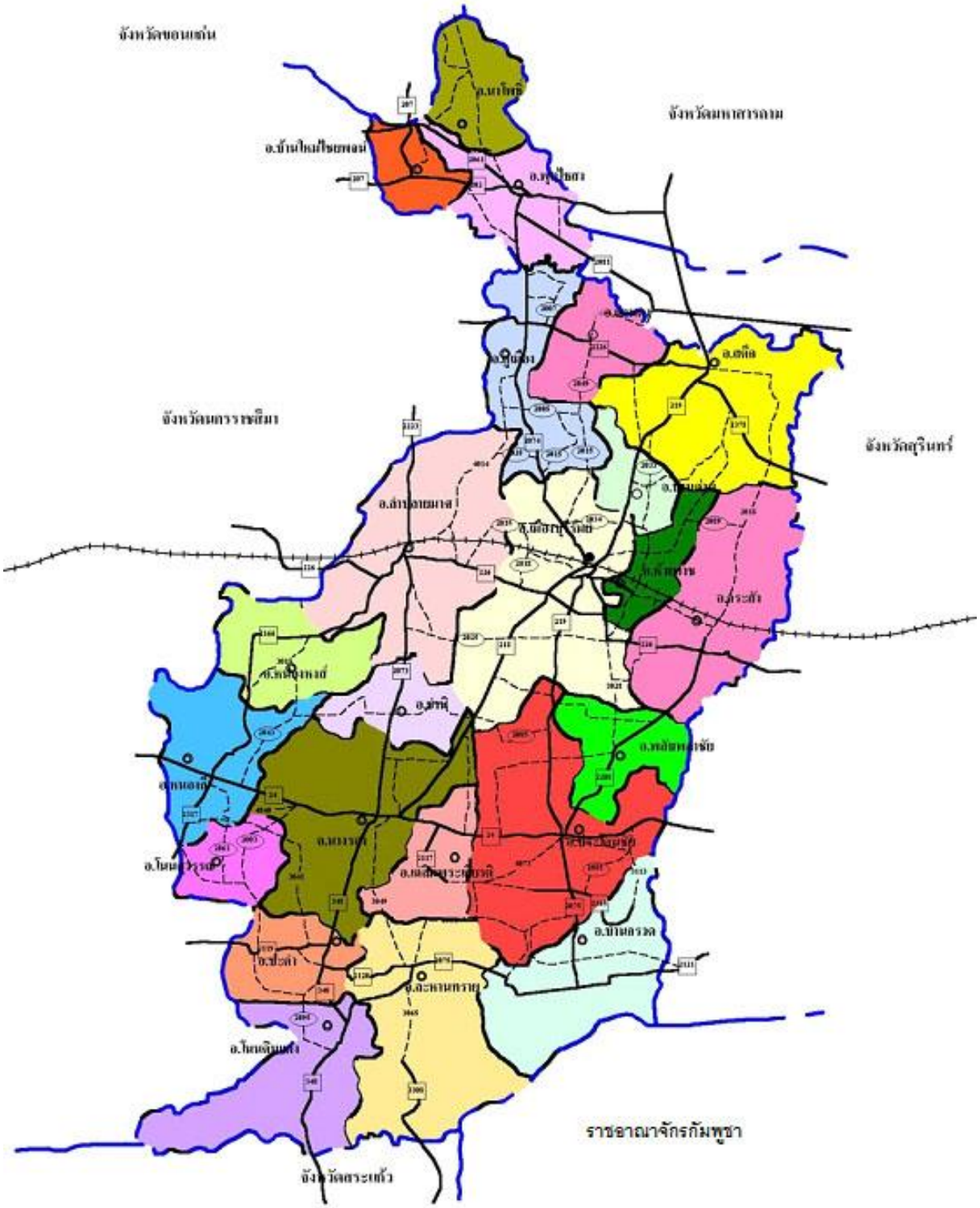
นักโบราณคดีและนักประวัติศาสตร์ให้ข้อสันนิษฐานโดยสรุปว่า จังหวัดบุรีรัมย์เคยเป็นที่ตั้งอาณาจักรอันยิ่งใหญ่ รุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยทวาราวดี (พุทธศตวรรษที่ 12 – 16) เชื่อมต่อจนถึงสมัยลพบุรี (พุทธศตวรรษที่ 16 – 18) จากนั้นก็เริ่มเสื่อมอำนาจลงและแตกแยก อาจจะด้วยเหตุภัยธรรมชาติหรือสงคราม ประชาชนกระจายออกไปตั้งชุมชนเล็ก ๆ ตามป่าหรือชายแดนเรียกว่า “เขมรป่าดง”

สมัยกรุงธนบุรี พ.ศ. 2319 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ขณะดำรงพระยศเจ้าพระยาจักรี เสด็จฯ มาทรงจัดระเบียบการปกครองเมืองนางรอง รวบรวมผู้คนเมืองตลุง เมืองสุรินทร์ เมืองสังขะ และเมืองขุขันธ์ ก่อตั้งเป็นเมืองใหม่ ณ ชัยภูมิป่าทุ่งต้นแป๊ะเรียกว่า “เมืองแป๊ะ” คือเมืองบุรีรัมย์ปัจจุบัน ความชอบครั้งนี้ ได้รับพระราชทานพระอิสริยศ เป็นสมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก พ.ศ. 2450 ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงมหาดไทยปรับปรุง หัวเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้มณฑลนครราชสีมาประกอบด้วย 3 เมือง 17 อำเภอ คือ เมืองนครราชสีมา 10 อำเภอ เมืองชัยภูมิ 3 อำเภอ และเมืองบุรีรัมย์ ๔ อำเภอ คือ นางรอง พุทไธสง ประโคนชัย และรัตนบุรี (ปัจจุบันอยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดสุรินทร์) ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 ขึ้นยุบมณฑล และจัดระเบียบบริหารราชการ ออกเป็นจังหวัดและอำเภอ เมืองบุรีรัมย์จึงมีฐานะเป็น **“จังหวัดบุรีรัมย์”** แต่นั้นเป็นต้นมา

จังหวัดบุรีรัมย์ หมายถึงเมืองแห่งความรื่นรมย์เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญน่าเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งโบราณสถานศิลปะแบบขอมโบราณที่มีอยู่มากมายกระจายอยู่ในพื้นที่ทั้งจังหวัด อีกทั้งยังเป็นที่รู้จักในฐานะเมืองเกษตรกรรมและหัตถกรรม เพราะเป็นแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพดี และเป็นแหล่งทอผ้าไหมที่สวยงามและมีชื่อเสียง นอกจากนี้ด้วยสภาพพื้นที่ตั้งมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านจึงทำให้มีความหลากหลายของเชื้อชาติซึ่งก่อให้เกิดความหลากหลายของประเพณีวัฒนธรรม จนทำให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปดังคำขวัญของจังหวัดที่ว่า **“เมืองปราสาทหิน ถิ่นภูเขาไฟ ผ้าไหมสวย รวยวัฒนธรรม เลิศล้ำเมืองกีฬา”**

ขณะเดียวกันบุรีรัมย์ก็มีบทบาทสำคัญในด้านอุตสาหกรรมอีกสถานะหนึ่ง เพราะเป็นแหล่งผลิตหินก่อสร้างแหล่งใหญ่ที่มีคุณภาพดีที่สุดของประเทศ โดยเฉพาะในย่านอำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอนางรอง และอำเภอเฉลิมพระเกียรติฯ สามารถส่งหินจำหน่ายให้แก่จังหวัดต่างๆในเขตภาคอีสานตอนล่างและภาคอื่นๆ

- **ลักษณะทางกายภาพ**

- **ตำแหน่งที่ตั้ง**

จังหวัดบุรีรัมย์ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเส้นรุ้งที่ 14 องศา 15 ลิปดาเหนือ กับ 15 องศา 45 ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 102 องศา 30 ลิปดาตะวันออก กับ 103 องศา 45 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 385 กิโลเมตร ทางรถไฟประมาณ 376 กิโลเมตร

- **ขอบเขตจังหวัด**

- ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดสุรินทร์

- ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์

- ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดสระแก้ว และราชอาณาจักรกัมพูชา

- ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมา

- **พื้นที่จังหวัด**

จังหวัดบุรีรัมย์ มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 10,393.945 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,451,178.125 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.11 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคิดเป็นร้อยละ 2.01 ของพื้นที่ประเทศไทย โดยมีพื้นที่กว้างเป็นลำดับที่ 17 ของประเทศ

- **พรมแดน**

จังหวัดบุรีรัมย์ มีพรมแดนโดยรอบยาวประมาณ 638 กิโลเมตร เป็นพรมแดนที่เป็นธรรมชาติ ทั้งสิ้น คือ ใช้แนวสันเขาแบ่งเขตยาวประมาณ 170 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 24.89 พรมแดนที่เป็นลำน้ำยาวประมาณ 363 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 53.15 และใช้เส้นแนวตรงในที่ราบเป็นแนวพรมแดนอีก 150 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 21.96

- **รูปร่าง**

รูปร่างของจังหวัดบุรีรัมย์ มีความยาวมากกว่าความกว้าง กล่าวคือ วัดความยาวของจังหวัดจากแผนที่ภูมิศาสตร์ อัตราส่วน 1 : 250,000 ของกรมแผนที่ทหารได้ประมาณ 182 กิโลเมตร ส่วนความกว้างวัดได้ประมาณ 90 กิโลเมตร ในทางภูมิศาสตร์การเมืองได้วิเคราะห์รูปร่างที่ดีของพื้นที่ไว้ว่า จะต้องมีความยาวและความกว้างเท่ากันหรือ ยาว : กว้าง เท่ากับ 1 ซึ่งรูปร่างของพื้นที่ดังกล่าวอาจเกือบกลม หรือ เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส เมื่อพิจารณารูปร่างของจังหวัดบุรีรัมย์แล้วจะมีรูปร่างคล้ายเต่า มีหัวอยู่ทางตอนบนและลำตัวอยู่ทางตอนกลางและตอนใต้ ถ้าคิดตามสัดส่วนความยาวต่อความกว้างแล้ว จะมีค่าประมาณ 2.02 ซึ่งเป็นรูปร่างที่ไม่ดี คือ ไม่กะทัดรัด เพราะจะมีรูปร่างยาวรีในตอนบนแล้วแผ่กว้างทางตอนกลางและตอนใต้ จึงทำให้เกิดข้อเสียในด้านต่าง ๆ การสื่อสารโทรคมนาคมไม่สะดวก ยากแก่การพัฒนา เสียค่าใช้จ่ายในการพัฒนาสูง ตลอดจนการดูแล ของเจ้าหน้าที่ไม่ทั่วถึง

- **ลักษณะภูมิประเทศ**

- ลักษณะพื้นที่

ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงทางตอนใต้ บริเวณอำเภอละหานทราย อำเภอโนนดินแดง และอำเภอบ้านกรวด มีเทือกเขาบรรทัดและเทือกเขาพนมดงรัก กั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย พื้นที่ลาดจากทิศใต้ลงไปทางทิศเหนือมีลักษณะเป็นลูกคลื่นน้อยๆ เป็นที่ราบขั้นบันไดช่องเขา และภูมิประเทศที่เกิดจากภูเขาไฟ ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ

1. พื้นที่สูงและภูเขาทางตอนใต้ เป็นพื้นที่ลอนลึก ภูเขาและช่องเขาบริเวณเทือกเขาพนมดงรักมีความสูงตั้งแต่ 200 เมตรจากระดับน้ำทะเล ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 25 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ บริเวณด้านตะวันตกของอำเภอหนองหงส์ ตอนใต้ของอำเภอโนนสุวรรณ อำเภอหนองกี่ อำเภอนางรอง อำเภอปะคำ อำเภอละหานทราย อำเภอบ้านกรวด และอำเภอโนนดินแดง

2. พื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นตอนกลางของจังหวัด ความสูงประมาณ 150-200 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่จะทอดขนานเป็นแนวยาวทางทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 60 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ บริเวณอำเภอประโคนชัย อำเภอพลับพลาชัย อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอห้วยราช อำเภอลำปลายมาศ อำเภอคูเมือง อำเภอกระสัง อำเภอบ้านด่าน และบางส่วนของอำเภอนางรอง อำเภอหนองกี่ อำเภอหนองหงส์ อำเภอสตึก อำเภอพุทไธสง อำเภอนาโพธิ์ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ อำเภอเฉลิมพระเกียรติจังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอชำนิ และอำเภอแคนดง

3. พื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำมูล มีความสูงเฉลี่ยต่ำกว่า 150 เมตร ได้แก่ พื้นที่บริเวณอำเภอพุทไธสง อำเภอคูเมือง และอำเภอสตึก

- **ลักษณะภูมิอากาศ**

1) ฤดูกาล มีสภาพอากาศจัดอยู่ภายในเขตภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน (Tropical Savanna Climate : Aw) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เขตภูมิอากาศแบบสวันนา (Savanna Climate) ซึ่งเป็นลักษณะอากาศที่มีฤดูแล้งสลับฤดูฝนอย่างเด่นชัด คือ

- ฤดูฝน (Rain Season) เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งได้รับอิทธิพล จากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดนำความชื้นจากทะเลอันดามัน และอ่าวไทยเข้ามาปกคลุม และมีอิทธิพล ของร่องความกดอากาศต่ำหรือร่องมรสุม (International Tropical Convergence Zone : ITCZ or Monsoon Trough) พาดผ่าน ทำให้เริ่มมีฝนตกชุกตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปจนถึงกลางเดือนมิถุนายน หลังจากนั้นไปจนถึงกลางเดือนกรกฎาคมฝนจะลดน้อยลงมากบางวันอาจไม่มีฝนตกเลย เรียกระยะนี้ว่าระยะฝนทิ้งช่วง (Dry Spell) เนื่องจากร่องความกดอากาศต่ำหรือร่องมรสุมได้เคลื่อนตัวขึ้นไปพาดผ่านตอนบน ของประเทศลาว ประเทศเวียดนาม และประเทศจีนตอนใต้ สำหรับในช่วงเดือนสิงหาคมและกันยายนฝนจะกลับมาตกชุกอีกครั้งหนึ่งเนื่องจากร่องความกดอากาศต่ำหรือร่องมรสุมได้เคลื่อนตัวลงมาพาดผ่านภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ในฤดูนี้มักมีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวจากทะเลจีนใต้เข้ามามีอิทธิพลต่อภาคตะวันออกเฉียงเหนือเฉลี่ยปีละ 1-3 ลูกจากสถิติภูมิอากาศจังหวัดบุรีรัมย์ของกรมอุตุนิยมวิทยา พบว่า ฝนตกชุกมากที่สุด

คือเดือนกันยายนวัดปริมาณฝนรวมเฉลี่ยได้ 245.4 มิลลิเมตร รองลงมาคือเดือนสิงหาคม โดยวัดปริมาณฝนรวมเฉลี่ยได้ 178.0 มิลลิเมตร ปริมาณฝนรวมเฉลี่ยทั้งปี เท่ากับ 1,199.2 มิลลิเมตร

- ฤดูหนาว (Winter Season)เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ในฤดูนี้จังหวัดบุรีรัมย์ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นลมที่พัดออกจากความกดอากาศสูงหรือมวลอากาศเย็นจากประเทศจีน มีลักษณะอากาศเย็นและแห้ง ความกดอากาศสูงหรือมวลอากาศเย็นจะแผ่ปกคลุมตลอดฤดู อุณหภูมิจะลดต่ำลงทำให้มีอากาศหนาวเย็นโดยทั่วไปขึ้นอยู่กับกำลังและขนาดของมวลอากาศเย็นนั้น จากสถิติภูมิอากาศของกรมอุตุนิยมวิทยา พบว่า อากาศหนาวเย็นที่สุดอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม วัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 13.4 องศาเซลเซียส และ 13.0 องศาเซลเซียส ตามลำดับ อุณหภูมิต่ำที่สุดที่วัดได้เท่ากับ 7.8 องศาเซลเซียส ในเดือนธันวาคม ในฤดูนี้มักประสบปัญหาภัยแล้งเนื่องจากมีฝนลดน้อยลงอย่างมากจนถึงระดับไม่มีฝนตกในฤดูนี้อาจมีคลื่นกระแสลมตะวันตกเคลื่อนตัวมาจากประเทศพม่าผ่านภาคเหนือของประเทศไทยเข้ามามีอิทธิพลต่อภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ ซึ่งอาจทำให้มีฝนฟ้าคะนองเกิดขึ้นได้ แต่ปริมาณฝนจะไม่มากนัก

- ฤดูร้อน (Summer Season)เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ลมที่พัดปกคลุมในฤดูนี้ส่วนใหญ่เป็นลมใต้และลมตะวันตก และมักจะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อน (Heat Low) ปกคลุมตลอดฤดู ทำให้มีอากาศร้อนโดยทั่วไป บางวันมีอากาศร้อนจัด สามารถวัดอุณหภูมิได้สูงถึง 41 องศาเซลเซียส ขึ้นไป จากสถิติภูมิอากาศของกรมอุตุนิยมวิทยาของจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนมากที่สุด อุณหภูมิสูงที่สุดที่เคยวัดได้ 41.8 องศาเซลเซียส ค่าเฉลี่ยที่ 41.8 องศาเซลเซียส ในฤดูนี้จะมีบางช่วงที่มีมวลอากาศเย็นจากประเทศจีนแผ่ลงมาจะเกิดการปะทะกับมวลอากาศร้อนที่ปกคลุมอยู่ก่อนแล้ว ทำให้เกิดพายุฝนฟ้าคะนอง ลมกระโชกแรง บางครั้งมีลูกเห็บตกเกิดขึ้นด้วย เราเรียกพายุชนิดนี้ว่า พายุฤดูร้อน (Summer Storm) ฝนที่ตกลงมาในฤดูนี้ยังมีปริมาณน้อยมักไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก

2) ปริมาณน้ำฝน (ข้อมูลย้อนหลัง 10 ปี)

ตารางที่ 1 ปริมาณน้ำฝน ปี 2559 – 2568 (ข้อมูลย้อนหลัง 10 ปี)

ปี	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
2559	1,299.20
2560	1,253.10
2561	773.50
2562	829.30
2563	1,623.70
2564	1,564.2
2565	2,052.10
2566	1,110.30
2567	1,129.20
2568	1,270.50

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยาอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อมูล ณ วันที่ 12 มกราคม 2569)

3) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ (ข้อมูลย้อนหลัง 10 ปี)

ตารางที่ 2 อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด – ต่ำสุด ปี 2559 – 2568

ปี	อุณหภูมิ (°c)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
2559	37.17	19.00	27.80	97.92	39.75	74.16
2560	36.11	18.83	27.07	98.08	40.58	76.70
2561	36.73	19.18	27.24	97.92	38.17	74.75
2562	37.59	20.20	28.08	97.35	35.58	69.90
2563	37.32	20.63	27.49	98.08	51.53	73.66
2564	36.58	19.73	26.85	99.58	54.37	77.16
2565	35.46	18.56	26.67	99.50	43.25	79.11
2566	37.00	20.14	27.68	99.83	43.00	75.70
2567	37.26	20.47	28.68	97.83	37.67	67.75
2568	36.51	18.18	27.16	96.66	38.00	73.96

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยาอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ข้อมูล ณ วันที่ 12 มกราคม 2569)

ระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

1. การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมขนส่งของจังหวัดบุรีรัมย์ มีระบบโครงข่ายที่ครอบคลุมและสะดวกสบาย ทั้งทางบก (รถยนต์และทางรถไฟ) และทางอากาศ ดังนี้

1.1 ทางบก (ระบบทางหลวงและรถยนต์) จังหวัดบุรีรัมย์มีเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดและอำเภอต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ สามารถเดินทางได้สะดวกทุกฤดูกาล โดยเส้นทางหลักมี ทางหลวงแผ่นดิน หลายสายที่เชื่อมต่อกับกรุงเทพฯ และจังหวัดในภาคอีสาน ได้แก่

1) เส้นทางสายหลัก จำนวน 1 สาย คือ หมายเลข 24

2) เส้นทางสายรอง มี 4 สาย คือ หมายเลข 218 219 226 และ 348

3) เส้นทางย่อยระหว่างอำเภอ มี 10 สาย คือ หมายเลข 2226 2074 2223 2378 2208 2165 2117 2120 2317 และ 2365

1.2 ทางราง (ระบบรถไฟ) ระบบคมนาคมขนส่งทางรางของจังหวัด อยู่ในเส้นทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ (สายอุบลราชธานี) โดยขบวนรถไฟจะวิ่งผ่านเขตท้องที่อำเภอลำ

ปลายมาศ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอห้วยราช และอำเภอกระสัง โดยมีบริการทั้งรถด่วนพิเศษ รถด่วน รถเร็ว และรถท้องถิ่น

1.3 ทางอากาศ มีท่าอากาศยานบุรีรัมย์ (BFV) ซึ่งเป็นศูนย์กลางการเดินทางทางอากาศของจังหวัด ตั้งอยู่ในอำเภอสตึก โดยมีสายการบินของ บริษัท ไทยแอร์เอเชีย จำกัด ให้บริการระหว่าง ท่าอากาศยานบุรีรัมย์ (BFV) และท่าอากาศยานดอนเมือง (DMK) ทุกวัน ทั้งนี้ สายการบิน Thai AirAsia มีบริการบินตรงระหว่างท่าอากาศยานบุรีรัมย์ (BFV) และท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (BKK) โดยเปิดเป็นเส้นทางบินเพิ่มเติมสลับกับเส้นทางเดิมที่บินไปท่าอากาศยานดอนเมือง (DMK) เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับผู้โดยสาร อย่างไรก็ตาม ตารางการบินอาจมีการปรับเปลี่ยนตามฤดูกาล

ตารางที่ 3 ตารางสายการบิน จังหวัดบุรีรัมย์

ตารางการบิน ตั้งแต่วันที่ ตั้งแต่วันที่ ตุลาคม 2568 - มีนาคม 2569

ท่าอากาศยาน	สายการบิน	เที่ยวบิน	เส้นทางการบิน (Rout)		เวลาออก	เวลาถึง	อัตตราค่าโดยสาร
			เริ่มต้น	ปลายทาง			
บุรีรัมย์	AirAsia	FD3522	กรุงเทพฯ (DMK)	บุรีรัมย์ (BFV)	06.55 น.	07.55 น.	1,268 - 3,120
	AirAsia	FD3523	บุรีรัมย์ (BFV)	กรุงเทพฯ (DMK)	08.25 น.	09.15 น.	1,268 - 3,120
บุรีรัมย์	AirAsia	FD3520	กรุงเทพฯ (DMK)	บุรีรัมย์ (BFV)	15.05 น.	16.05 น.	1,268 - 3,120
		FD3521	บุรีรัมย์ (BFV)	กรุงเทพฯ (DMK)	16.35 น.	17.30 น.	1,268 - 3,120
บุรีรัมย์	AirAsia	FD4511	กรุงเทพฯ (BKK)	บุรีรัมย์ (BFV)	16.05 น.	17.05 น.	1,268 - 3,120
	AirAsia	FD4512	บุรีรัมย์ (BFV)	กรุงเทพฯ (BKK)	15.35 น.	18.40 น.	1,268 - 3,120

(ที่มา : ท่าอากาศยานบุรีรัมย์ โทร 044 - 666334 Fax. 044-666356 E-mail : buriram@airports.go.th)

2. ระบบไฟฟ้าและพลังงาน

ในปี 2568 จังหวัดบุรีรัมย์มีจำนวนการไฟฟ้าจำนวน 18 แห่ง มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า 413,414 ราย ซึ่งมีจำนวนลดลงจากปี 2567 จำนวน 40,658 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.96 ในส่วน

ของข้อมูลการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า ปี 2568 มีพลังงานไฟฟ้าที่จำหน่ายและใช้ 1,474,566,293 กิโลวัตต์-ชั่วโมงซึ่งมีจำนวนลดลงจากปี 2567 จำนวน 33,124,365 กิโลวัตต์-ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 2.19 โดยผู้ใช้ประเภท บ้านอยู่อาศัย (150 และมากกว่า กิโลวัตต์-ชั่วโมงต่อเดือน) มีการใช้พลังงานไฟฟ้ามากที่สุด ซึ่งมีจำนวน 672,176,854 กิโลวัตต์-ชั่วโมง ซึ่งมีจำนวนการใช้พลังงานไฟฟ้าลดลงจากปี 2567 จำนวน 51,412,793 กิโลวัตต์-ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 7.11

ตารางที่ 4 ข้อมูลการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า จำแนกรายปี

ที่	ประเภทผู้ใช้ (ราย)	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	**จำนวนการไฟฟ้า (แห่ง)**	**18**	**18**	**18**	**18**
	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	455,167	254,165	454,072	413,414
	พลังงานไฟฟ้าที่จำหน่ายและใช้ (กิโลวัตต์ -ชั่วโมง)	1,313,012,561	795,427,000	1,507,690,658	1,474,566,293
2	-บ้านอยู่อาศัย	621,118,194	390,568,000	723,589,647	672,176,854
	-กิจการขนาดเล็ก	33,259	130,980,000	226,430,620	212,337930
	-กิจการขนาดกลาง	1,056	160,100,000	280,834,984	268,791,389
	-กิจการขนาดใหญ่	54	89,100,000	221,136,522	222,254,145
	-กิจการเฉพาะอย่าง	104	24,679,000	55,698,892	99,077,976

(ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 5 ข้อมูลแหล่งผลิตไฟฟ้า จำแนกรายปี

ที่	ข้อมูล	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	โรงไฟฟ้าก๊าซชีวภาพ (แห่ง)	2	2	2	2
2	โรงไฟฟ้าชีวมวล (แห่ง)	8	8	8	8
3	โรงไฟฟ้าพลังงานลม (แห่ง)	0	0	0	0

4	โรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ (แห่ง)	11	11	11	11

(ที่มา: สำนักงานพลังงานจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 6 ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ผู้ค้าน้ำมันจำหน่ายให้ลูกค้า จำแนกตามชนิดน้ำมันเชื้อเพลิง จำแนกรายปี

ที่	น้ำมันเชื้อเพลิง (หน่วย: พันลิตร, (เฉพาะก๊าซปิโตเลียมเหลว โพรเพนและบิวเทน หน่วย ปริมาณเป็นพันกิโลกรัม))	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	น้ำมันแก๊สโซฮอล์อี 10 ออกเทน 91	42,117	42,301	42,374	38,400
2	น้ำมันแก๊สโซฮอล์อี 10 ออกเทน 95	44,413	52,602	50,898	55,757
3	น้ำมันแก๊สโซฮอล์อี 10 ออกเทน 95 (ชนิดพิเศษ)	813	983	934	370
4	น้ำมันแก๊สโซฮอล์อี 20	16,107	16,410	14,251	12,138
5	น้ำมันแก๊สโซฮอล์อี 85	1,784	335	176	143
6	น้ำมันเบนซิน ออกเทน 91	-	-	-	-
7	น้ำมันเบนซิน ออกเทน 95	-	-	-	-
8	น้ำมันเบนซิน	1,228	881	1,260	1,243
9	น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว บี 7	256,829	257,292	เปลี่ยนแปลงเป็นลำดับที่ 13	เปลี่ยนแปลงเป็นลำดับที่ 13
10	น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว บี 7 (ชนิดพิเศษ)	1,459	1,101	1,133	1,454
11	น้ำมันดีเซลหมุนเร็วธรรมดา (ชนิดพิเศษ)	-	-	-	-
12	น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว บี 7 (ชนิดพิเศษ) ยูโร 5	1,854	1,430	406	780
13	น้ำมันดีเซลหมุนเร็วธรรมดา	5,114	1,277	257,136	253,288
14	น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว บี 20	-	-	-	-
15	น้ำมันดีเซลพื้นฐาน	-	-	-	-
16	น้ำมันดีเซลพื้นฐาน (10 PPM)	-	-	-	-

ที่	น้ำมันเชื้อเพลิง (หน่วย: พันลิตร, (เฉพาะก๊าซปิโตเลียมเหลว โพรเพนและบิวเทน หน่วย ปริมาณเป็นพันกิโลกรัม))	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
17	น้ำมันดีเซลพื้นฐาน (50 PPM)	-	-	-	-
18	น้ำมันดีเซลกำมะถันสูง	-	-	-	-
19	น้ำมันดีเซลเขตต่อเนื่อง (น้ำมันเขียว)	-	-	-	-
20	น้ำมันดีเซลหมุนช้า	-	-	-	-
21	น้ำมันเตา	656	1,900	730	721
22	ก๊าซแอลพีจี	34,087	38,812	32,687	26,476
23	โปรเพน	-	-	-	-
24	บิวเทน	-	-	-	-

(ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดบุรีรัมย์)

3. ระบบประปาและแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

ตารางที่ 7 ข้อมูลด้านน้ำประปาจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกรายปี

ที่	ข้อมูล	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ.2568
1	ผู้ใช้น้ำ (ราย)	75,461	77,258	83,862
2	ปริมาณการผลิต (ล้านลูกบาศก์เมตร)	25.3	27.5	26.45
3	ปริมาณการจำหน่าย (ล้านลูกบาศก์เมตร)	16.9	17.9	18.65
4	เฉลี่ยการใช้น้ำ (ลบ.ม. / ราย / เดือน)	27.9	29.7	18.5

(ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค สาขาบุรีรัมย์)

4. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตารางที่ 8 ประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามการใช้อินเทอร์เน็ต/โทรศัพท์มือถือ และการมีโทรศัพท์มือถือ จำแนกรายปี

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร	การสำรวจ	จำนวนและร้อยละ	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร	การสำรวจ	จำนวนและร้อยละ	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
การใช้อินเทอร์เน็ต		จำนวน (พันคน)	1,112.9	1,104.4	1,095.8	1,087.1
		ร้อยละ	100.0	100.0	100.0	100.0
	ใช้	จำนวน (พันคน)	1040.6	1061.3	1066.7	1059.7
		ร้อยละ	93.5	96.1	97.3	97.5
	ไม่ใช้	จำนวน (พันคน)	72.3	43.1	29.1	27.4
		ร้อยละ	6.5	3.9	2.7	2.5
การใช้โทรศัพท์มือถือ		จำนวน (พันคน)	1,112.9	1,104.4	1,095.8	1,087.1
		ร้อยละ	100.0	100.0	100.0	100.0
	ใช้	จำนวน (พันคน)	1,080.6	1,079.2	1,079.8	1,068.9
		ร้อยละ	97.1	97.7	98.5	98.3
	ไม่ใช้	จำนวน (พันคน)	32.3	25.2	16	18.2
		ร้อยละ	2.9	2.3	1.5	1.7
การมีโทรศัพท์มือถือ		จำนวน (พันคน)	1,112.9	1,104.4	1,095.8	1,087.1
		ร้อยละ	100.0	100.0	100.0	100.0
	มี	จำนวน (พันคน)	929.3	925.7	910.3	920.2
		ร้อยละ	83.5	83.8	83.1	84.7
	ไม่มี	จำนวน (พันคน)	183.6	178.7	185.5	166.9
		ร้อยละ	16.5	16.2	16.9	15.3

(ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 9 จำนวนครัวเรือนที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกรายปี (หน่วย : พันครัวเรือน)

รายการ	การสำรวจ	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568

1.ครัวเรือนทั้งสิน		402.6	384.5	385.5	399.6
2.การมีคอมพิวเตอร์	มี	67.4	50.9	37.2	35.2
	ไม่มี	335.2	333.6	348.3	364.4
3.การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต	เชื่อมต่อ	362.5	345.6	355.9	374.6
	ไม่เชื่อมต่อ	40.1	38.9	29.6	25
การมีโทรศัพท์มือถือ	มี	383.2	362.2	365.2	379.0
	ไม่มี	19.4	22.3	20.3	20.6

(ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดบุรีรัมย์)

2.ด้านเศรษฐกิจ

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดบุรีรัมย์ (GPP) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบัน (GPP) ณ ราคาประจำปี 2567 จำนวน 110,524.92 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2566 จำนวน 2,057.92 ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณ ร้อยละ 1.90 คิดเป็นร้อยละ 0.6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) โดยมีขนาดเศรษฐกิจอยู่ในลำดับที่ 5 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จำนวน 20 จังหวัด) และลำดับที่ 32 ของประเทศ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 1,676 ล้านบาท สะท้อนถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดอย่างต่อเนื่อง

- มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP Per Capita) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ณ ปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2567) มูลค่าเท่ากับ 94,090 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งเพิ่มข้นจากปี 2566 จำนวน 2,132 บาทต่อคนต่อปี โดยจัดอยู่ในลำดับที่ 10 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และลำดับที่ 61 ของประเทศ

จังหวัดบุรีรัมย์มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมาจากสาขาต่าง ๆ ดังนี้ (ระบุ 3 ลำดับที่มากที่สุด)

1) ภาคบริการ มูลค่า 61,882 ล้านบาท ร้อยละ 56
2) ภาคการเกษตร มูลค่า 26,816 ล้านบาท ร้อยละ 25
3) ภาคอุตสาหกรรม มูลค่า 21,827 ล้านบาท ร้อยละ 19

ตารางที่ 10 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) และ ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita) จำแนกรายปี

ที่	ข้อมูล	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567
1	ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP) (ล้านบาท)	105,736	108,849	110,525
2	ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดต่อหัว (GPP per capita) (บาท/ปี)	88,661	91,958	94,090

(ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดบุรีรัมย์ (ข้อมูลล่าสุดคือ ปี 2567))

หมายเหตุ : ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross provincial products) หรือ GPP แสดงถึงมูลค่าสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย ซึ่งสามารถผลิตขึ้นได้ในแต่ละจังหวัดในหนึ่งปี ถ้าจังหวัดใดมี GPP สูง แสดงว่าจังหวัดนั้นมีเศรษฐกิจดี มีการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการเป็นจำนวนมาก แบบจำลองกำหนดให้ GPP ของแต่ละจังหวัดเป็นตัว

แปรตาม โดยมีสัดส่วนประชากรวัย 15-59 ปี ต่อประชากรวัย 60 ปีขึ้นไป จำนวนแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานในแต่ละจังหวัด และงบประมาณลงพื้นที่จังหวัด เป็นตัวแปรอิสระ เนื่องจากสัดส่วนประชากรวัย 15-59 ปี ต่อประชากรวัย 60 ปีขึ้นไป จำนวนแรงงานต่างด้าว และงบประมาณลงพื้นที่จังหวัดเป็นตัวสะท้อนถึงจำนวนปัจจัยแรงงานและจำนวนผู้บริโภค

ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดต่อหัว เป็นการคำนวณหาค่าเฉลี่ยโดยการนำ GRP หรือ GPP ในราคาประจำปีหารด้วยจำนวนประชากรในพื้นที่ ค่าเฉลี่ยที่ได้นับเป็นตัวเลขที่แสดงศักยภาพในการผลิตของภูมิภาคต่าง ๆ เฉลี่ยต่อประชากร 1 คน มิใช่ตัวเลขที่แสดงระดับรายได้ที่ประชาชนได้รับจากการประกอบอาชีพโดยตรง

ตารางที่ 11 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) จำแนกตามประเภท/รายปี (หน่วย :ล้านบาท)

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
1. ภาคเกษตรกรรม	**25,994**	**26,701**	**26,816**
1.1 เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	25,994	26,701	26,816
2. นอกภาคเกษตรกรรม	**79,742**	**82,147**	**83,709**
หมวดอุตสาหกรรม	20,581	21,155	21,827
2.1 การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	1,038	1,065	1,036
2.2 การผลิต	17,804	17,738	18,431
2.3 ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	1,414	1,916	1,907
2.4 การจัดการน้ำ การจัดการและการบำบัดน้ำเสีย ของเสียและสิ่งปฏิกูล	325	437	453
หมวดการบริการ	59,161	60,992	61,882
2.5 การก่อสร้าง	4,879	4,581	4,357
2.6 การขายส่ง และการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์	12,234	12,819	12,025
2.7 การขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า	1,893	2,006	2,214
2.8 ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	655	924	1,132
2.9 ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	612	589	553
2.10 กิจการทางการเงินและการประกันภัย	8,580	8,908	8,649
2.11 กิจการอสังหาริมทรัพย์	5,688	5,595	6,331
2.12 กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	27	34	38
2.13 กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	87	111	128
2.14 การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	4,332	4,423	4,865
2.15 การศึกษา	14,692	15,235	15,720
2.16 กิจกรรมด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	3,528	3,708	3,522
2.17 ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	776	1,008	1,210

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
2.18 กิจกรรมบริการด้านอื่นๆ	1,178	1,051	1,139
รวม (1.ภาคเกษตรกรรม+2.นอกภาคเกษตรกรรม)	**105,736**	**108,849**	**110,525**

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดบุรีรัมย์ (ข้อมูลล่าสุดคือ ปี 2567)

- **โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัด**

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดขับเคลื่อนด้วยภาคการผลิต 4 สาขาหลัก ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม สาขาการค้าส่งและการค้าปลีก สาขาอุตสาหกรรม และสาขาการบริการ ได้แก่

1. ภาคเกษตรกรรม ภาวะการผลิตด้านเกษตรกรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ มีพืชเศรษฐกิจสำคัญและสร้างรายได้หลัก จำนวน ๔ ชนิด ประกอบด้วย ข้าว (ข้าวหอมมะลิ) มันสำปะหลัง อ้อย และยางพารา

1.1) ข้าว (ข้าวหอมมะลิ) เป็นพืชเศรษฐกิจอันดับหนึ่งของจังหวัด มีพื้นที่เพาะปลูกครอบคลุมทุกอำเภอ โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพสูงและได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ตารางที่ 12 ข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิและผลผลิต จำแนกรายปี

ที่	ข้าวหอมมะลิ	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	2,950,276	2,890,152.93	2,837,095	2,797,166
2	ผลผลิต (ตัน)	1,076,850.74	1,042,769	896,388	1,034,459
3	ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)	365	369	369	353
4	ราคาเฉลี่ย/ตัน (บาท)	14,300	14,750	15,500	14,700
5	มูลค่ารวม (ล้านบาท)	15,398.97	15,380.84	13,894.01	15,206.55
6	จำนวนเกษตรกร (ราย)	213,765.00	210,282.00	207,189	213,438

(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 13 จำนวนแปลงข้าวหอมมะลิที่ผ่านมาตรฐาน GAP

	จำนวนแปลงข้าวหอมมะลิที่ผ่านมาตรฐาน GAP						
	2562	2563	2564	2565	2566	2567	2568
บุรีรัมย์	264	2,954	2,240	-	-	204	102

(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 14 ข้อมูลการผลิตข้าวทั่วไป (ยกเว้นข้าวหอมมะลิ)

ข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกข้าวเปลือกทุกชนิด (ยกเว้นข้าวหอมมะลิ) และผลผลิต จำแนกรายปี

ที่	ข้าวทั่วไป	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
1	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	56,254	47,877.60	25,174	52,606
2	ผลผลิต (ตัน)	22,220.33	31,392.32	12,314	25,772

3	ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)	395	690.00	497	490
4	ราคาเฉลี่ย/ตัน (บาท)	10,903	11,600.00	10,410	6,300
5	มูลค่ารวม (ล้านบาท)	242.27	364.15	128	162.36
6	จำนวนเกษตรกร (ราย)	7,987	6,783	2,431	6,506

(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์)

2) มันสำปะหลัง พืชไร่เศรษฐกิจสำคัญที่มีการเพาะปลูกอย่างแพร่หลายเพื่อส่งเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง

ตารางที่ 15 ข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังและผลผลิต จำแนกรายปี

ที่	มันสำปะหลัง	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	276,378.12	319,411	259,440	260,796
2	ผลผลิต (ตัน)	1,019,558.8	942,860	901,715	927,659
3	ผลผลิตต่อไร่ (กก./	3,689	3,712	3,530	3,557
4	ราคาเฉลี่ย/ตัน	3,350	3,150	2,900	2,300
5	มูลค่ารวม (ล้านบาท)	3,415.52	2,970.01	2,614.97	2,133.62
6	จำนวนเกษตรกร	23,595	33,535	23,341	23,595

(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์)

3) อ้อย พืชอุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้เข้าสู่จังหวัด โดยมีการบริหารจัดการร่วมกับโรงงานน้ำตาลในส่วนภูมิภาค

ตารางที่ 16 ข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกอ้อยและผลผลิต จำแนกรายปี

ที่	อ้อย	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	243,712	269,252	283,631.77	243,712.00
2	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	231,212	253,715	280,569	243,712
3	ผลผลิต (ตัน)	2,663,562	2,941,572	3,127,660	2,663,532
4	ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)	11,520	11,594	11,148	11,532
5	ราคาเฉลี่ย/ตัน (บาท)	963	1,420	1,350	890
6	มูลค่ารวม (ล้านบาท)	2,565.01	360.28	4,222.34	2,370.54
7	จำนวนเกษตรกร (ราย)	15,420	13,482	14,971	13,482

(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 17 ข้อมูลการผลิตอ้อยโรงงาน จำแนกรายปี

โรงงานอ้อย	พ.ศ.2565		พ.ศ.2566		พ.ศ.2567		พ.ศ.2568	
	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต	แห่ง	กำลังการผลิต
บริษัท โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด	1	23,000	1	23,000	1	23,000	1	23,000

(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์)

4) ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจประเภทไม้ยืนต้นที่มีการขยายพื้นที่ปลูกอย่างต่อเนื่องในเขตพื้นที่ตอนล่างของจังหวัด

ตารางที่ 18 ข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกยางพาราและผลผลิต จำแนกรายปี

ที่	ยางพารา	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	267,184.00	244,562.00	303,772.00	285,595.00
2	เนื้อที่กรีดยาง (ไร่)	178,525.00	231,229.00	284,626.00	279,976.00
3	ผลผลิต (ตัน)	38,918.45	52,720.00	67,153.00	66,565.00
4	ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)	218.00	228.00	232.00	238.00
5	ราคาเฉลี่ย/ตัน (บาท)	48,000.00	43,160.00	75,790.00	68,000.00
6	มูลค่ารวม (ล้านบาท)	1,751.91	2,275.00	5,089.53	4,526.42
7	จำนวนเกษตรกร (ราย)	18,906.00	18,751.00	19,303.00	19,303.00

(ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์)

2. ด้านปศุสัตว์

จังหวัดบุรีรัมย์มีสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ 7 ประเภท ได้แก่ โคเนื้อ โคนม กระบือ ไก่เนื้อ ไก่ไข่ แพะและแกะ ดังนี้

1) โคเนื้อ

ตารางที่ 19 ข้อมูลการเลี้ยงโคเนื้อ จำแนกรายปี

ที่	โคเนื้อ	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	จำนวนฟาร์มตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ (แห่ง)	1	1	200	120
2	โคเนื้อที่เลี้ยง (ตัว)	526,386	558,920	536,279	519,044
3	เกษตรกรที่เลี้ยง (ราย)	86,866	88,253	81,939	78,384
4	ราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละ(บาท/กก.)	310	310	250	280
5	ราคาเฉลี่ย (บาท/ตัว)	35,000	35,000	22,500	18,000
6	มูลค่ารวม (เฉลี่ย/ตัว x จำนวนโค)	18,423,510,000	19,562,200,000	12,066,277,500	9,342,792,000
7	จำนวนโรงฆ่าสัตว์ (แห่ง)	1	1	2	2

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์)

2) โคนม

ตารางที่ 20 ข้อมูลการเลี้ยงโคนม จำแนกรายปี

ที่	โคนม	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568

1	จำนวนฟาร์มตามมาตรฐาน ของกรมปศุสัตว์ (แห่ง)	53	53	32	32
2	จำนวนโคนมที่เลี้ยง (ตัว)	5,892	5,434	4,975	4,314
3	จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง (ราย)	165	155	136	112
4	ปริมาณน้ำนมที่รีดได้ทั้งปี (กก.)	12,997,575	25,789,075	19,790,550	1,337,340.00
5	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	19	19	20.60	12.00
6	มูลค่ารวมน้ำนมดิบ (บาท)	246,953,925	489,992,425	407,685,330	16,048,080.00

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์)

3) กระบือ

ตารางที่ 21 ข้อมูลการเลี้ยงกระบือ จำแนกรายปี

ที่	กระบือ	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	จำนวนฟาร์มตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ (แห่ง)	-	1	105	105
2	จำนวนกระบือที่เลี้ยง (ตัว)	158,208	164,231	163,230	154,101
3	จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง(ราย)	27,617	27,848	27,082	25,414
4	ราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละ(บาท/กก.)	300	310	220	250
5	ราคาเฉลี่ย (บาท/ตัว)	42,000	42,000.00	24,000.00	19,000.00
6	มูลค่ารวม (ราคาเฉลี่ย บาท/ตัว xจำนวนกระบือ)	6,644,736,000	6,897,702,000	3,917,520,000	2,927,919,000

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์ และ เว็บไซต์ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์)

4) ไก่เนื้อ

ตารางที่ 22 ข้อมูลการเลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ จำแนกรายปี

ที่	ไก่พันธุ์เนื้อ	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	จำนวนฟาร์มตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ (แห่ง)	172	172	161	161
2	จำนวนไก่ที่เลี้ยง (ตัว)	8,582,312	6,977,082	7,746,413	7,323,408
3	จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง (ราย)	878	904	867	710
4	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	44	35	35	36
5	ราคาเฉลี่ย (บาท/ตัว)	85	85	85	90
6	มูลค่ารวม (บาท)	729,496,520	593,051,970	658,445,105	659,106,720

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์)

5) ไก่ไข่

ตารางที่ 23 ข้อมูลการเลี้ยงไก่ไข่ จำแนกรายปี

ที่	ไก่พันธุ์ไข่	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	จำนวนฟาร์มตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ (แห่ง)	17	17	10	10
2	จำนวนไก่ที่เลี้ยง (ตัว)	371,856	322,114	278,330	223,540
3	จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง (ราย)	5,563	5,764	5,410	4,920
4	ปริมาณไข่ไก่ (ฟอง)	73,126,503	90,191,920	77,932,400	62,591,200
5	ราคาเฉลี่ย (บาท/ฟอง)	4	4	4	4.10
6	มูลค่าไข่ไก่รวม (บาท/ปี)	461,101,440	360,767,680	311,729,600	256,623,920

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์)

6) แพะ

ตารางที่ 24 ข้อมูลการแพะ จำแนกรายปี

ที่	แพะ	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	จำนวนฟาร์มตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ (แห่ง)	80	80	50
2	จำนวนแพะที่เลี้ยง (ตัว)	22,271	20,466	17,252
3	จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง(ราย)	1,207	1,116	955
4	ราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้ว(บาท/กก.)	400	650	650
5	ราคาเฉลี่ย (บาท/ตัว)	2,500	300	3,375
6	มูลค่ารวม (เฉลี่ย/ตัว xจำนวนแพะ)	55,677,500	6,139,800	58,225,500
7	จำนวนโรงฆ่าสัตว์ (แห่ง)	-	-	-

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์)

7) แกะ

ตารางที่ 25 ข้อมูลการแกะ จำแนกรายปี

ที่	แกะ	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	จำนวนฟาร์มตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์ (แห่ง)	25	20	20
2	จำนวนแกะที่เลี้ยง (ตัว)	1,767	1,703	1,350
3	จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง(ราย)	113	113	98
4	ราคาเฉลี่ยเนื้อชำแหละแล้ว (บาท/กก.)	400	320	600
5	ราคาเฉลี่ย (บาท/ตัว)	2,500	2,500	3,250
6	มูลค่ารวม (เฉลี่ย/ตัว xจำนวนแกะ)	4,417,500	4,257,500	4,387,500
7	จำนวนโรงฆ่าสัตว์ (แห่ง)	-	-	-

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 26 จำนวนฟาร์มปศุสัตว์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม GFM

จังหวัด	2563	2564	2565	2566	2567	2568
บุรีรัมย์	200	311	349	349	908	900

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 27 จำนวนฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม GAP

จังหวัด	ค่าสถิติ					
	2563	2564	2565	2566	2567	2568
บุรีรัมย์	147	277	284	325	318	318

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 28 จำนวนผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP/อินทรีย์/มาตรฐานอื่นๆ ของเกษตร

จังหวัด	ค่าสถิติ			
	2563	2564	2565	2566
บุรีรัมย์	17	124	124	95

3. ภาคอุตสาหกรรม

จังหวัดบุรีรัมย์มีโรงงานอุตสาหกรรมทางการเกษตร เช่น โรงสีข้าว โรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง โรงงานน้ำตาล โรงงานแปรรูปยางพารา เป็นต้น และยังมีโรงงานอุตสาหกรรมอโลหะ (เหมืองแร่ เหมืองหิน) มีแร่หินบะซอลต์ หรือหินก่อสร้างที่ดีที่สุดสถิติ ข้อมูลด้านอุตสาหกรรมจังหวัดบุรีรัมย์ระหว่างปี 2565–2568 แสดงถึงการเติบโต โดยจำนวนโรงงานเพิ่มขึ้นเป็น 433 แห่ง ในปี 2568 และมูลค่าเงินลงทุนรวมขยายตัวสูงขึ้นกว่า 36,100 ล้านบาท โดยมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.36 และมีมูลค่าเงินลงทุนขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.76 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2567 ซึ่งแสดงถึงศักยภาพการลงทุนที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมั่นของนักลงทุนที่เพิ่มขึ้น โดยมีการลงทุนสูงสุดในปี 2568 จากการเปิดตัวโรงงานใหม่และการขยายการลงทุนในพื้นที่ เช่น ด้านการเกษตร อโลหะ และพลังงาน

ตารางที่ 29 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและเงินลงทุน จำแนกรายปี

ที่	รายการ	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568

1	โรงงานอุตสาหกรรม (แห่ง)	418	429	423	433
2	เงินลงทุน (ล้านบาท)	32,329.59	32,952.27	33,191.59	36,100.66

(ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 30 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมแยกตามประเภท/สาขาอุตสาหกรรมในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกรายปี

ประเภท/ สาขาอุตสาหกรรม	ปี พ.ศ. 2565		ปี พ.ศ. 2566		ปี พ.ศ. 2567		ปี พ.ศ. 2568	
	จำนวน (แห่ง)	เงินทุน (ล้าน บาท)	จำนวน (แห่ง)	เงินทุน (ล้าน บาท)	จำนวน (แห่ง)	เงินทุน (ล้าน บาท)	จำนวน (แห่ง)	เงินทุน (ล้าน บาท)
1. การเกษตร	79	8,289.8	78	8,286.5	77	8,275.9	76	8,275.9
2. อาหาร	60	1,575.7	61	1,664.2	63	1,764.2	63	1,714.5
3. เครื่องดื่ม	2	308.5	3	367.05	3	367.06	4	394.06
4. สิ่งทอ	2	26.9	2	26.9	1	11.19	1	11.19
5. เครื่องแต่งกาย	11	465.09	10	449.38	10	445.46	10	483.74
6. เครื่องหนัง	4	315.74	4	315.74	4	315.74	4	315.74
7. ไม้และ	44	863.49	46	891.02	45	914.02	46	914.02
8. เฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	4	10.84	4	10.84	3	7.54	3	7.54
9. กระดาษและผลิตภัณฑ์จาก	1	280	1	280	1	341	2	346.00
10. สิ่งพิมพ์	1	11	1	11	1	11	1	11.00
11. เคมี	3	95.2	3	95.2	4	111.59	4	111.59
12. ปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์	18	661.34	19	682.84	19	682.84	19	682.84
13. ยาง	13	2,127.8	15	2,491.3	16	2,602.6	17	2,625.6
14. พลาสติก	9	90.43	10	105.43	10	111.93	13	178.93
15. อโลหะ	60	1,025.8	64	1,079.8	64	1,091.3	69	1,149.5
16. โลหะ	0	0	0	0	0	0	0	0
17. ผลิตภัณฑ์	22	175.9	23	189	19	167.30	19	167.30
18.เครื่องจักรกล	5	44	5	44	4	42.50	4	42.5
19. ไฟฟ้า	0	0	0	0	0	0	0	0
20. ขนส่ง	15	1,518.9	15	1,518.9	14	1,485.2	14	1,485.2
21. พลังงานไฟฟ้า	21	12,181.	21	12,181.	21		23	14,915.
22. อื่นๆ	44	2,261.1	44	2,261.1	44	2,261.1	41	2,268.1
รวม	**418**	**32,329.**	**429**	**32,952.**	**423**	**33,191.**	**433**	**36,100.**

(ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดบุรีรัมย์)

4. ภาคการพาณิชยกรรม/การค้าชายแดน ธุรกิจการค้าที่สำคัญในจังหวัด คือ ธุรกิจค้าส่งประเภทวัตถุดิบยานยนต์/อุปกรณ์ชิ้นส่วน สิ่งทอ วัสดุก่อสร้าง มูลค่าประมาณร้อยละ 60 และธุรกิจค้าปลีก จังหวัดบุรีรัมย์มีจุดผ่อนปรนทางการค้าช่องสายตะกู - จุ๊บโกกี เป็นจุดผ่อนปรนทางการค้าชายแดนเพียงแห่งเดียวของจังหวัด ตั้งอยู่ที่ ตำบลจันทบเพชร อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ เชื่อมกับ ช่องจุ๊บโกกี อำเภอบันเตียอำปึล จังหวัดอุดรมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา เป็นจุดผ่านแดนที่ได้เปรียบในเชิงยุทธศาสตร์ด้านการค้า การท่องเที่ยว และโลจิสติกส์ เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นเส้นทางเชื่อมโยงจาก กรุงเทพฯ-นครราชสีมา-บุรีรัมย์-อุดรมีชัย-เสียมเรียบ ด้วยระยะทาง 610 กิโลเมตรเท่านั้น ระยะทางจากช่องสายตะกูไปอำเภอบันเตียอำปึล ระยะทาง 30 กิโลเมตร สภาพเป็นถนนลาดยาง 20 กิโลเมตร ลูกรัง 10 กิโลเมตร จากอำเภอบันเตียอำปึล ไปจังหวัดอุดรมีชัย ระยะทาง 48 กิโลเมตร (ถนนลาดยาง) จากจังหวัดอุดรมีชัย ไปจังหวัดเสียมเรียบ ระยะทาง 130 กิโลเมตร (ลาดยาง) รวมระยะทางจากช่องสายตะกูไปจังหวัดเสียมเรียบ (นครวัด-นครธม) 193 กิโลเมตร จึงเป็นจุดผ่านแดนที่มีระยะการเดินทางสั้นที่สุดในการเดินทางจากประเทศไทย (ฝั่งอีสานใต้) ไปยัง จังหวัดเสียมเรียบ โดยจังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดอุดรมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา ในพื้นที่อำเภอบ้านกรวด กับอำเภอบันเตียอำปึล รวม 5 ตำบล 25 หมู่บ้าน การติดต่อแลกเปลี่ยนสินค้าวัฒนธรรมในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันได้ใช้ช่องสายตะกู-จุ๊บโกกี เป็นช่องทางธรรมชาติ มีการเปิดจุดแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อความมั่นคงและ ด้านมนุษยธรรม ได้ดำเนินการเปิดค้าขายเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2554 สัปดาห์ละ 1 วัน ในวันพุธ ระหว่างเวลา 09.00 – 14.00 น. และต่อมาเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2557 ได้ทำพิธีเปิดเป็นจุดผ่อนปรนการค้าอย่างเป็นทางการ เปิดทำการซื้อขายสินค้า 3 วัน คือ วันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00-15.00 น. ประเภทสินค้า ที่ฝ่ายไทยจะนำมาขาย ได้แก่ สินค้าอุปโภคและบริโภค สินค้าทางการเกษตร โดยจะมีการจำกัดปริมาณการซื้อขายในสินค้าบางชนิด ประเภทสินค้าที่ฝ่ายกัมพูชานำมาขาย ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าทางการเกษตรต่อมาได้เปิดทำการซื้อขายทุกวันตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2557 เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวได้ทุกวัน

มูลค่าสินค้าส่งออกของจังหวัดบุรีรัมย์ปี 2566-2568 มีแนวโน้มหดตัวลง โดยอาหารสดและผัก/ผลไม้ยังคงเป็นสินค้าส่งออกหลักอันดับ 1 และ 2 ของจังหวัด ซึ่งมีสัดส่วนมูลค่าสูงสุดตลอด 3 ปี ทั้งนี้ สินค้าอุปโภคบริโภค เช่น เสื้อผ้า อาหารแห้ง และอาหารตามสั่ง มีการส่งออกในระดับรองลงมา การค้าชายแดนเผชิญภาวะหดตัวรุนแรงในปี 2566-2568 ภาคส่งออกสินค้าเกษตรแปรรูปและอุปโภคบริโภคหลักลดลงอย่างมาก แต่จังหวัดยังคงรักษาภาวะเกินดุลการค้าได้ต่อเนื่อง มูลค่าการค้าสูงสุดในปี 2566 จำนวน72.09 ล้านบาท ก่อนหดตัวรุนแรงในปี 2568 เหลือ 20.75 ล้านบาท ทั้งนี้ การค้าชะลอตัวลงอย่างหนัก จากการลดลงของการส่งออกที่สูงถึงร้อยละ 67.68 ในปี 2568 สาเหตุหลักที่ทำให้มูลค่าการค้าชายแดนและการส่งออกของจังหวัดบุรีรัมย์หดตัวลงอย่างรุนแรงในช่วงปี 2567-2568 เกิดจากสถานการณ์ความมั่นคงบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา และมาตรการควบคุมการผ่านแดนที่เข้มงวดขึ้น

ตารางที่ 31 สินค้าส่งออก

ลำดับ	สินค้า	ประจำปี 2566	ประจำปี 2567	ประจำปี 2568
1	อาหารสด	27,596,262.00	17,047,811.00	5,162,930
2	ผัก, ผลไม้	12,327,270.00	9,983,480.00	3,891,040
3	สินค้าอื่นๆ	11,686,961.00	8,974,790.00	3,100,010
4	เสื้อผ้า, กิ๊ฟช็อฟ	8,935,366.00	6,953,080.00	1,843,510
5	อาหารตามสั่ง	5,093,860.00	4,259,470.00	1,120,670
6	อาหารแห้ง	4,628,973.00	4,520,755.00	1,602,100

(ที่มา: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบการเติบโตของสินค้าส่งออก (หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ	สินค้าส่งออก	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	% YOY
1	น้ำมันหล่อลื่น	0.00	0.00	0.00	0.00	0
2	น้ำดื่มตราสิงห์	0.00	0.00	0.00	0.00	0
3	ตู้เสื้อผ้า 4 ฟุต	0.00	0.00	0.00	0.00	0
4	ปูนซีเมนต์	0.00	0.00	0.00	0.00	0
5	ชุดปั้มน้ำดับเพลิง	0.00	0.00	0.00	0.00	0
6	ผัก ผลไม้	3.61	12.32	9.98	3.89	-61.02
7	อาหารสด	6.07	27.59	17.05	5.16	-69.74
8	เสื้อผ้า กิ๊ฟช้อป	2.99	8.93	6.95	1.84	-72.09
9	รถขุดตัก	0.00	0.00	0.00	0.00	0
10	ฟูก (พร้อมเครื่องนอน)	0.00	0.00	0.00	0.00	0
รวม		**12.67**	**48.84**	**33.98**	**10.99**	**-202.84**

(ที่มา: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 33 ตารางแสดงมูลค่าการค้าการลงทุนการค้าชายแดน : (มูลค่าการนำเข้าและส่งออก)

รายการ/ปี	2565	2566	2567	2568	อัตราการเปลี่ยนแปลง			
					2565	2566	2567	2568
มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)	19.00	63.39	51.73	16.72	1,900.00	233.63	-18.39	-67.68
มูลค่าการนำเข้า (ล้านบาท)	2.69	8.70	8.55	4.03	269.00	223.42	-1.72	-52.87
ดุลการค้า (ล้านบาท)	17.21	54.69	43.18	12.69	1,721.00	217.78	-21.05	-70.61
มูลค่าการค้ารวม (ล้านบาท)	22.59	72.09	60.29	20.75	2,259.00	219.12	-16.37	-65.58

(ที่มา: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบุรีรัมย์)

5. ภาคการท่องเที่ยว

จังหวัดบุรีรัมย์มีศักยภาพโดดเด่นทางด้านต้นทุนทางวัฒนธรรม โดยมี แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปะ วัฒนธรรม และแหล่งมรดกโลก เป็นกลุ่มฐานรากหลักที่ใหญ่ที่สุดจำนวน ๓๐ แห่ง สะท้อนถึงความเป็นเมืองอารยธรรมขอมโบราณ ควบคู่ไปกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและความเชื่อที่มีจำนวน ๑๗ แห่ง ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวมีแนวโน้ม

ขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็น ๗๔ แห่ง โดยได้รับปัจจัยหนุนจากกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตที่เติบโตขึ้นเป็น ๘ แห่ง แสดงให้เห็นถึงทิศทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน (Community-based Tourism) ที่สามารถดึงเอกลักษณ์ท้องถิ่นมาสร้างจุดขายใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดผู้มาเยือนได้อย่างเป็นรูปธรรม สถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ ในช่วงปี พ.ศ. 2565 – 2568 มีการเปลี่ยนผ่านเชิงโครงสร้างอย่างมีนัยสำคัญจากการเป็นเมืองท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมสู่การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและนันทนาการระดับสากล ภาคอุปสงค์การท่องเที่ยวขยายตัวอย่างก้าวกระโดดนับตั้งแต่หลังวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงทั่วโลก หลังจากสถานการณ์โควิด-19 เริ่มคลี่คลาย และรัฐบาลไทยได้ประกาศยกเลิกมาตรการล็อกดาวน์ รวมถึงมาตรการจำกัดการเดินทางต่าง ๆ ส่งผลให้ตัวเลขนักท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์เติบโตจาก 2,267,080 คน ในปี 2565 สู่จุดสูงสุดที่ 3,889,569 คน ในปี ๒๕๖๗ ก่อนจะเริ่มมีสัญญาณชะลอตัวลงเล็กน้อยในปี 2568 โดยมีจำนวนผู้มาเยือนรวม 3,814,853 คน ลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็น ร้อยละ 1.92 ส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวในภาพรวมปรับตัวลดลงมาอยู่ที่ 8,904 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 5.20 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2567 แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและศาสนายังคงเป็นจุดขายหลัก มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวรวม 74 แห่ง และที่พัก/โรงแรมเพิ่มขึ้นรองรับงานมหกรรมกีฬา ด้านที่พักมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นอย่างเด่นชัด โดยมีจำนวนสถานประกอบการที่พักที่ได้รับใบอนุญาตเพิ่มขึ้นเป็น 46 แห่ง ในปี 2568 เช่นเดียวกับธุรกิจร้านอาหารที่ขยายตัวมาอยู่ที่ 212 แห่ง เพื่อรองรับฐานนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ ขณะที่ธุรกิจโครงสร้างส่วนอื่น ๆ อาทิ บริษัทนำเที่ยว และร้านสินค้าที่ระลึกยังคงทรงตัวในระดับเดิม อย่างไรก็ดี ในแง่ของพฤติกรรมการพำนักของนักท่องเที่ยว พบว่าวันพักเฉลี่ยยังคงคงที่อยู่ที่ 2.5 วัน แม้ตลาดหลักเป็นชาวไทย แต่กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 34 จำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยว

จังหวัดบุรีรัมย์	(ม.ค. – ธ.ค.)		ผลต่าง เพิ่ม/ลด	อัตรา การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
	ปี 2567	ปี 2568		
จำนวนผู้มาเยือน (คน)	3,889,569	3,814,853	-74,716	-1.92
รายได้จากการท่องเที่ยว (ลบ.)	9,391.96	8,904.0	-487.96	-5.20

(ที่มา: สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 35 ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกรายปี

ที่	ประเภทแหล่งท่องเที่ยว	จำนวนแหล่งท่องเที่ยว (แห่ง) พ.ศ. 2567	จำนวนแหล่งท่องเที่ยว (แห่ง) พ.ศ. 2568
1	แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	7	7
2	แหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต	6	8
3	แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปะ วัฒนธรรม และแหล่งมรดกโลก	30	30

4	แหล่งท่องเที่ยวเชิงวิชาการ	3	3
5	แหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและความเชื่อ	17	17
6	แหล่งท่องเที่ยวเชิงสันทนนาการและบันเทิง	9	9
	รวม	**72**	**74**

(ที่มา: สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 36 ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว จำแนกรายปี

ด้านการท่องเที่ยว	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1. นักท่องเที่ยว (คน)	2,267,080	3,449,347	3,889,569	3,814,853
- ชาวไทย (คน)	2,190,642	3,411,105	3,827,768	3,745,290
- ชาวต่างประเทศ (คน)	76,538	38,242	61,801	69,563
2. โรงแรม/ที่พัก (แห่ง) (สถานประกอบการที่มีใบอนุญาต/ใบรับรอง)	390	38	27	46
- ห้องพัก (ห้อง)	1,364	699	930	1,640
3. สถานที่พักประเภทอื่นๆ (แห่ง)	1	7	9	10
- ห้องพัก (ห้อง)	4	21	53	57
4. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อคนต่อวัน ของจังหวัด (บาท)	1,854.86	2,147.36	2,210	2,150
5. รายได้ (ล้านบาท)	4,204	7,407.56	9,391.96	9,120.00

(ที่มา: สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์/ที่ทำการปกครองจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 37 ข้อมูลผู้ประกอบการท่องเที่ยว

ข้อมูลผู้ประกอบการท่องเที่ยว	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
บริษัทนำเที่ยว	16	16	17
ที่พัก	428	27	46
ร้านอาหาร	177	212	212

ร้านสินค้าที่ระลึก	170	170	170
แรงงานในภาคท่องเที่ยว	-	-	-
วันพักเฉลี่ย (2563)	2.5	2.5	2.5

(ที่มา: สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์/ที่ทำการปกครองจังหวัดบุรีรัมย์)

- **แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดบุรีรัมย์**

อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง

ปราสาทเขาพนมรุ้งได้รับการยกย่องว่าเป็นปราสาทหินที่งดงามแห่งหนึ่งของไทย ตั้งอยู่บนยอดเขาพนมรุ้ง ซึ่งเคยเป็นภูเขาไฟมาก่อนตัวปราสาทสร้างด้วยหินทรายสีชมพู และศิลาแลงอย่างยิ่งใหญ่อลังการ มีการออกแบบผังปราสาทตามแนวความเชื่อที่สอดคล้องกับภูมิประเทศ ศาสนสถานแต่ละส่วนประดับด้วยลวดลายวิจิตรงามตา โดยเฉพาะหน้าบันศิวนาฏราชและทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ ที่มีความงดงามละเอียดอ่อนช้อยนับเป็นโบราณสถานอันทรงคุณค่า ที่ไม่ควรพลาดชมในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5 (ประมาณ เดือน เม.ย. - พ.ค.) ของทุกปีจะมีประเพณีเดินขึ้นเขาพนมรุ้ง เพื่อชมปรากฏการณ์ธรรมชาติอันน่ามหัศจรรย์ คือ พระอาทิตย์จะสาดแสงตรงเป็นลำทะลุช่องประตูปราสาททั้ง 15 บาน ราวปาฏิหาริย์และเกิดขึ้นเพียง ครั้งเดียวในรอบปีเท่านั้น

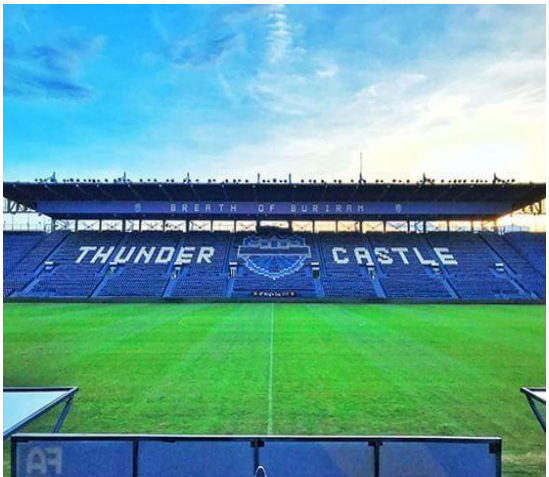
วนอุทยานเขากระโดง

เขากระโดงเป็นภูเขาไฟที่ดับสนิทแล้ว ปากปล่องปะทุเห็นได้ชัดเจน รอบบริเวณแวดล้อม ด้วยป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ป่าขนาดเล็กโดยเฉพาะนกนานาชนิดบนเขากระโดง ยังมีโบราณสถานสมัยขอม รอยพระพุทธบาทจำลอง และพระพุทธรูปขนาดใหญ่เป็นที่เคารพสักการะของคนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวนิยมขึ้นไปชมทิวทัศน์ของตัวเมืองบุรีรัมย์ และไหว้พระเพื่อเป็นสิริมงคล

ปราสาทเมืองต่ำ

เมืองโบราณร่วมสมัยกับปราสาทเขาพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำเป็นปราสาทหินของโบราณที่มีขนาดใหญ่มาก สร้างขึ้นตามคติความเชื่อของศาสนาฮินดูเพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาตัวปราสาทออกแบบได้อย่างงดงาม มีโครงสร้างที่ได้สัดส่วนบริเวณโดยรอบปราสาทเป็นชุมชนโบราณ สมัยขอม ที่มีประวัติเกี่ยวเนื่องกับปราสาทเขาพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำจึงมีความสำคัญทางโบราณคดีนอกเหนือจากเป็นมรดก ทางศิลปกรรมที่งดงาม ปราสาทแห่งนี้ได้รับการบูรณะในปี พ.ศ. 2540

สนามฟุตบอลช้างอารีน่า

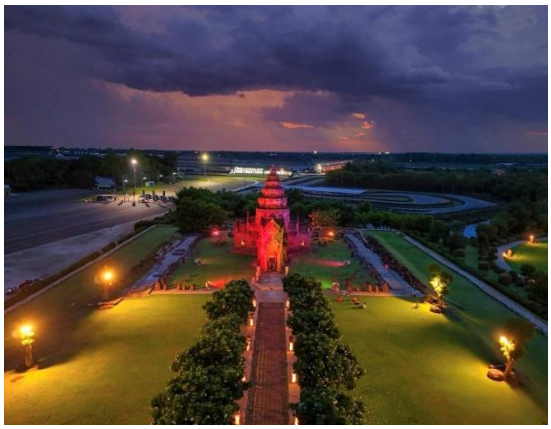
CHANG ARENA เป็นสนามฟุตบอลที่ได้มาตรฐานแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศไทย ที่ไม่มีลู่วิ่งคั่นสนามและผ่านมาตรฐาน FIFA สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นสนามเหย้าของสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ยูไนเต็ด ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สนามแห่งนี้มีความจุ 24,000 ที่นั่ง (ในปี พ.ศ.2557 ได้ต่อเติมเป็น 32,600 ที่นั่ง) โครงสร้างประกอบด้วยเหล็กและไฟเบอร์สนามนี้มีทั้งหมด 4 ชั้น ยังเป็นสถานที่จัดคอนเสิร์ตและกิจกรรมที่สำคัญต่างๆ ของจังหวัด

สนามช้าง อินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์กิต

Chang International Circuit เป็นสนามแข่งรถมาตรฐาน สมาพันธ์รถยนต์นานาชาติ (FIA) ในประเทศไทย ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันตกของสนามฟุตบอลช้างอารีน่า ตำบลอิสาณ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นสนามแข่งรถยนต์ซุปเปอร์คาร์ที่มีมาตรฐานระดับโลก และมีการเปิดสนามแข่งขัน เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2557

BURIRAM CASTLE

เป็นแหล่งอารยธรรมใหม่ที่รวมหัวใจของบุรีรัมย์ไว้ที่นี่ ที่เดียว ที่รวมความต้องการให้กับทุกคนได้ ไม่ว่าจะเป็นชาวบุรีรัมย์ เพื่อนพี่น้องจากจังหวัดใกล้เคียง นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ ที่นี่ผสานโลก 2 ยุค ได้อย่างลงตัวที่สุด ความงดงามของอารยธรรมขอมในอดีต ผสานเป็นหนึ่งเดียวกับโลกไลฟ์สไตล์คนรุ่นใหม่ ด้วยมาตรฐานที่เป็นสากล เปิดบริการตั้งแต่ ปี 2558 มีแหล่งท่องเที่ยวจำลองประกอบด้วย

1. มีปราสาทพนมรุ้งจำลอง เป็นจุด landmark

2. มีสวนหินและสวนตะบองเพชรขนาดใหญ่

3. แบ่งส่วน Community mall โดยจัดโซน เช่น โซนร้านอาหาร โซน Shopping เสื้อผ้า, แฟชั่น, ของที่ระลึก,motor sport Apprel และ ลานกิจกรรม จัดคอนเสิร์ตและกิจกรรมที่สำคัญต่างๆ ของจังหวัด

เพ ลา เพลิน บูติค รีสอร์ท แอนด์ แอดเวนเจอร์ แคมป์ (PLAY LA PLOEN : Boutique Resort & Adventure Camp)

เพ ลา เพลิน บูติค รีสอร์ท แอนด์ แอดเวนเจอร์ แคมป์ อยู่ที่ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและนกกระเรียนพันธุ์ไทย
Sarus Crane Reintroduction Project Thailand

เปิดให้เยี่ยมชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 08.30 - 16.30 น. ตั้งอยู่ ณ อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วยอาคารเรียนรู้ หอชมนก และกรงนกกระเรียนพันธุ์ไทย 1 คู่ รายล้อมไปด้วยสวนพรรณไม้พื้นถิ่น ทางจักรยานรอบอ่างเก็บน้ำ และฝูงนกน้ำนานาชนิด อาคารของศูนย์ฯ ดึงเอาอัตลักษณ์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือผสานกับภูมิลักษณ์ของพื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติของประเทศไทยและเป็นเส้นทางนกอพยพระหว่างออสเตรเลียกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จุดเช็คอิน จุดชม

วัดพระพุทธบาทศิลา หรือวัดภูม่านฟ้า

วัดพระพุทธบาทศิลา หรือวัดภูม่านฟ้า

6) เศรษฐกิจชุมชนและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (OTOP)

6.1) เศรษฐกิจระดับครัวเรือน

รายได้เฉลี่ยของคนจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2569 จำนวน 79,638.0 บาท/คน/ปี โดยอำเภอมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีมากที่สุด ได้แก่ อำเภอหนองกี่ มีรายได้เฉลี่ย 100,296.0 บาท ต่อคนต่อปี รองลงมาคือ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ มีรายได้เฉลี่ย 92,283.0 บาทต่อคนต่อปี และอำเภอเมืองบุรีรัมย์ มีรายได้เฉลี่ย 89,495.0 บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ สำหรับอำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอพลับพลาชัย มีรายได้เฉลี่ย 67,083.0 บาทต่อคนต่อปี

รายจ่ายเฉลี่ยของคนจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2569 จำนวน 38,984.0 บาท/คน/ปี โดยอำเภอ มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อปีมากที่สุด ได้แก่ อำเภอหนองกี่ มีรายจ่ายเฉลี่ย 51,227.0 บาท ต่อคนต่อปี รองลงมาคืออำเภอปะคำ มีรายจ่ายเฉลี่ย 48,773.0 บาทต่อคนต่อปี และอำเภอนางรอง มีรายจ่ายเฉลี่ย 43,559.0 บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ สำหรับอำเภอที่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อปีน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอห้วยราช มีรายจ่ายเฉลี่ย 27,952.0 บาทต่อคนต่อปี

ตารางที่ 38 รายได้เฉลี่ยและรายจ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อปี (รายได้รายจ่ายครัวเรือน) จำแนกรายปี

ที่	รายการ	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2569
1	รายได้เฉลี่ยประชากรต่อคนต่อปี (บาท)	68,213.54	67,966.33	72,056.99	77,450.00	79,638.00
2	รายจ่ายเฉลี่ยประชากรต่อคนต่อปี (บาท)	40,662.42	38,457.95	38,348.04	38,984.00	39,651.00

3	เงินคงเหลือเฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)	27,551.12	29,508.38	33,708.95	38,466.00	39,987.00

(ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 39 จำนวนครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยไม่ผ่านเกณฑ์ จำแนกรายปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2568
จำนวนครัวเรือนรายได้ไม่ผ่านเกณฑ์ (ครัวเรือน)	1,078	3,842	1,873	992	830

(ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์)

<u>หมายเหตุ:</u> ในปี พ.ศ. 2565 และ 2564 รายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 38,000 บาทต่อปี ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์ สำหรับปี 2565 – ปัจจุบัน รายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 40,000 บาทต่อปี ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์ ปี 2568 จากการสำรวจ 343,444 ครัวเรือน พบว่ามีครัวเรือนที่มีรายได้ไม่ผ่านเกณฑ์ (รายเฉลี่ยต่ำกว่า 40,000 บาทต่อปี) จำนวน 830 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.24

ตารางที่ 40 หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม จำแนกรายปี

ที่	รายการ	ปี พ.ศ. 2564	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2568	ปี พ.ศ.2569
1	หนี้สินทั้งสิ้น (บาท)	131,638.13	123,402.66	164,058.40	118,640.57
2	เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน (บาท)	71,607.34	70,258.68	101,017.00	60,272.55
3	เพื่อใช้ทำธุรกิจที่ไม่ใช่การเกษตร (บาท)	10,856.72	9,018.04	11,050.00	9,778.57
4	เพื่อใช้ทำการเกษตร (บาท)	21,822.89	28,059.47	28,964.20	29,703.57
5	เพื่อใช้ในการศึกษา (บาท)	1,718.36	599.46	4,400.20	4,487.01
6	เพื่อใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและที่ดิน(บาท)	23,555.59	14,055.17	15,061.50	10,011.6
7	อื่น (บาท) ๆ	2,077.22	1,411.84	3,565.50	4,387.27

(ที่มา:สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์) หมายเหตุ : เก็บข้อมูล 2 ปีครั้ง

6.2) สถานการณ์การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP)

จังหวัดบุรีรัมย์มีสินค้า OTOP ที่หลากหลายประเภท เช่น ผ้าไหมที่เป็นลายเอกลักษณ์ของจังหวัด ผ้าซิ่นตีนแดง นอกจากนี้ยังมีสินค้า OTOP อีกหลากหลายประเภท เช่น ประเภทของใช้ที่เป็นผลิตภัณฑ์จากไม้ หรือจากผักตบชวา ประเภทสมุนไพรถนอมผิว ประเภทอาหาร เช่น ขาหมู กระยาสารท กุนเชียง กุ้งจ่อม เป็นต้น โดยข้อมูลสถานการณ์การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ของจังหวัดบุรีรัมย์ ระหว่างปี พ.ศ. 2565 – 2568 สะท้อนถึงการขยายตัวของภาคเศรษฐกิจชุมชน โดยมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP มีอัตราการเติบโตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2566 มีมูลค่าสะสมอยู่ที่ 4,070,527,020 บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๙.๒๕ และปรับตัวขึ้นสู่จุดสูงสุดในปี พ.ศ. 2567 ด้วยมูลค่าการจำหน่าย 4,476,281,209 บาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.97) ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2568 ยอดจำหน่ายรวมปรับตัวลดลงอยู่ที่ 4,452,239,101 บาท หรือหดตัวร้อยละ 0.54 ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการชะลอตัวของจำนวนนักท่องเที่ยว ชาวไทยในภาพรวม อย่างไรก็ดี เสถียรภาพของยอดจำหน่ายที่ยังคงรักษาฐานไว้ได้ ชี้ให้เห็นถึงศักยภาพและความแข็งแกร่งของตราสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ (เช่น ผ้าไหมเอกลักษณ์ท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากภาคเกษตร) ที่สามารถพึ่งพาช่องทางการตลาดที่หลากหลาย ทั้งการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) งานมหกรรม และการตลาดออนไลน์เชิงรุก

ตารางที่ 41 ข้อมูลรายได้จากการจำหน่าย OTOP (หน่วย : บาท)

มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
จังหวัดบุรีรัมย์	3,413,433,415	4,070,527,020	4,476,281,209	4,452,239,101

(ที่มา:สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 42 ข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP

ข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568
ประเภทอาหาร	642,315,279	1,334,435,304	1,179,184,537
ประเภทเครื่องดื่ม	5,203,208	113,680,740	222,945,350
ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย	82,696,498	1,770,146,537	2,036232,838

ประเภทของใช้ ของตกแต่งและของที่ระลึก	581,299,970	1,147,433,866	877,983,183
ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	51,715,492	110,584,762	135,893,193
รวม	**1,363,230,447**	**4,476,281,209**	**4,452,239,101**

(ที่มา:สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 43 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ไหมของจังหวัด จำแนกรายปี

ที่	ผลิตภัณฑ์ไหม	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
1	พื้นที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม (ไร่)	2,942	8,250	3,050	3,329
2	เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม (ราย)	5,988	15,160	6,140	7,525
3	ผู้ผลิตผ้าไหมและหรือผลิตภัณฑ์ไหม (ราย)	4,944	14,850	5,230	3,425
4	ผลผลิตเส้นไหม (ก.ก./ปี)	24,032	82,500	38,340	32,300
5	ราคาเส้นไหมเฉลี่ย (บาท/กก.)	1,800	1,500 - 1,700	1,700-1,900	1,800
6	มูลค่าผลผลิตเส้นไหมรวม (บาท/ปี)	17,906,092	132,000,000	65,178,000 - 72,846,000	64,600,000

(ที่มา: ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ บุรีรัมย์)

ตารางที่ 44 ผลิตภัณฑ์ไหมมาตรฐานตรานกยูงพระราชทาน

ตรานกยูงพระราชทาน (ดวง)	พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
นกยูงสีทอง	2,079	2,449
นกยูงสีน้ำเงิน	28,297	29,489
นกยูงสีเขียว	540	60
นกยูงเงิน	524	1,169
รวม (ดวง)	**31,440**	**33,166**

(ที่มา: ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ บุรีรัมย์)

ตารางที่ 45 ข้อมูลมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของจังหวัด

ผลการดำเนินงาน (ล้านบาท)									
ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
576.77	577.00	582.66	600.14	1,043.78	836.55	883.20	888.02	888.87	889.97

(ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์)

3. ด้านสังคมและความมั่นคง

-ข้อมูลการปกครอง/ประชากร/โครงสร้างประชากร

ข้อมูล ณ ปี 2568 จังหวัดบุรีรัมย์แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 23 อำเภอ 188 ตำบล 2,549 หมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 206 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 6 แห่ง เทศบาลตำบล 64 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 134 แห่ง

ตารางที่ 46 จำนวนประชากร

ชื่อจังหวัด	ข้อมูลปี	จำนวนประชากรชาย	จำนวนประชากรหญิง	จำนวนประชากรทั้งหมด	จำนวนบ้าน (หลังคาเรือน)
จังหวัดบุรีรัมย์	2567	772,793	789,507	1,562,300	508,185
จังหวัดบุรีรัมย์	2568	771,659	788,620	1,560,279	510,228

ตารางที่ 47 จำนวนประชากรรายอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ/เขต	ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน

ลำดับที่	อำเภอ/เขต	ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน
1	อำเภอเมืองบุรีรัมย์	83,662	86,340	170,002	54,439
2	อำเภอคูเมือง	29,168	29,149	58,317	17,173
3	อำเภอกระสัง	49,542	50,825	100,367	27,804
4	อำเภอนางรอง	45,391	46,996	92,387	28,193
5	อำเภอหนองกี่	28,528	28,348	56,876	16,330
6	อำเภอละหานทราย	9,673	9,681	19,354	6,176
7	อำเภอประโคนชัย	57,632	58,596	116,228	35,347
8	อำเภอบ้านกรวด	20,227	20,385	40,612	12,127
9	อำเภอพุทไธสง	19,798	20,865	40,663	13,011
10	อำเภอลำปลายมาศ	53,657	53,945	107,602	31,037
11	อำเภอสตึก	48,518	48,913	97,431	28,694
12	อำเภอปะคำ	18,932	18,826	37,758	12,384
13	อำเภอนาโพธิ์	13,649	14,102	27,751	8,368
14	อำเภอหนองหงส์	17,550	17,471	35,021	9,890
15	อำเภอพลับพลาชัย	13,977	13,692	27,669	7,701
16	อำเภอห้วยราช	16,010	16,306	32,316	8,796
17	อำเภอโนนสุวรรณ	10,824	10,907	21,731	6,790
18	อำเภอชำนิ	17,389	17,553	34,942	9,684
19	อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์	10,558	10,925	21,483	6,457
20	อำเภอโนนดินแดง	9,278	9,284	18,562	6,062
21	อำเภอบ้านด่าน	9,113	9,457	18,570	4,886
22	อำเภอแคนดง	13,207	13,400	26,607	7,746
23	อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	5,967	6,032	11,999	3,750
24	เทศบาลตำบลจันดุม	5,127	5,259	10,386	3,096
25	เทศบาลตำบลห้วยหิน	4,816	4,892	9,708	2,857
26	เทศบาลตำบลสำโรงใหม่	6,282	6,279	12,561	3,946
27	เทศบาลตำบลจันทบเพชร	3,901	3,960	7,861	2,592
28	เทศบาลตำบลหนองแวง	8,381	8,352	16,733	4,482
29	เทศบาลตำบลหนองไม้งาม	5,030	5,040	10,070	3,080

ลำดับที่	อำเภอ/เขต	ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน
30	เทศบาลตำบลบ้านกรวดปัญญาวัฒน์	4,689	4,701	9,390	2,901
31	เทศบาลตำบลบ้านด่าน	5,827	6,035	11,862	3,531
32	เทศบาลตำบลถาวร	3,743	3,821	7,564	2,291
33	เทศบาลตำบลยายแย้มวัฒนา	4,303	4,266	8,569	2,466
34	เทศบาลตำบลศาลเจ้าพ่อขุนศรี	1,685	1,706	3,391	1,391
35	เทศบาลตำบลตาจง	8,281	8,232	16,513	4,532
36	เทศบาลตำบลพนมรุ้ง	5,499	5,935	11,434	4,094
37	เทศบาลตำบลแคนดง	2,645	2,725	5,370	2,089
38	เทศบาลตำบลโนนดินแดง	4,456	4,612	9,068	3,758
39	เทศบาลตำบลบ้านใหม่ไชยพจน์	2,044	2,145	4,189	1,505
40	เทศบาลตำบลโนนสุวรรณ	1,551	1,641	3,192	1,132
41	เทศบาลตำบลห้วยราช	2,440	2,547	4,987	1,505
42	เทศบาลดำบลพลับพลาชัย	3,313	3,298	6,611	2,106
43	เทศบาลตำบลหนองหงส์	2,314	2,344	4,658	1,865
44	เทศบาลตำบลนาโพธิ์	1,696	1,894	3,590	1,768
45	เทศบาลตำบลปะคำ	3,460	3,584	7,044	3,012
46	เทศบาลตำบลสตึก	5,078	5,502	10,580	5,876
47	เทศบาลเมืองลำปลายมาศ	8,619	9,385	18,004	8,393
48	เทศบาลตำบลทะเมนชัย	2,064	2,118	4,182	1,302
49	เทศบาลตำบลพุทไธสง	1,886	2,086	3,972	2,348
50	เทศบาลตำบลบ้านกรวด	1,812	1,936	3,748	2,059
51	เทศบาลตำบลตลาดนิคมปราสาท	2,359	2,392	4,751	1,894
52	เทศบาลเมืองประโคนชัย	8,128	8,644	16,772	8,170
53	เทศบาลตำบลละหานทราย	4,053	4,087	8,140	3,497
54	เทศบาลตำบลหนองกี่	4,466	4,903	9,369	4,329

ลำดับที่	อำเภอ/เขต	ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน
55	เทศบาลตำบลกระสัง	1,509	1,711	3,220	1,888
56	เทศบาลตำบลหินเหล็กไฟ	2,373	2,493	4,866	1,925
57	เทศบาลตำบลคูเมือง	1,778	1,801	3,579	2,111
58	เทศบาลเมืองนางรอง	9,309	10,585	19,894	11,861
59	เทศบาลนครบุรีรัมย์	24,492	25,711	50,203	31,741
รวม		771,659	788,620	1,560,279	510,228

(ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดบุรีรัมย์)

หมายเหตุ : ข้อมูลจาก รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน จังหวัด รายอำเภอ ณ วันที่ 30 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2568

ตารางที่ 48 จำนวนและร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเภทองค์กร	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ (%)
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	1	0.49
เทศบาลนคร	1	0.49
เทศบาลเมือง	6	2.91
เทศบาลตำบล	64	31.06
องค์การบริหารส่วนตำบล	134	65.04
รวมทั้งหมด	**206**	**100**

(ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์)

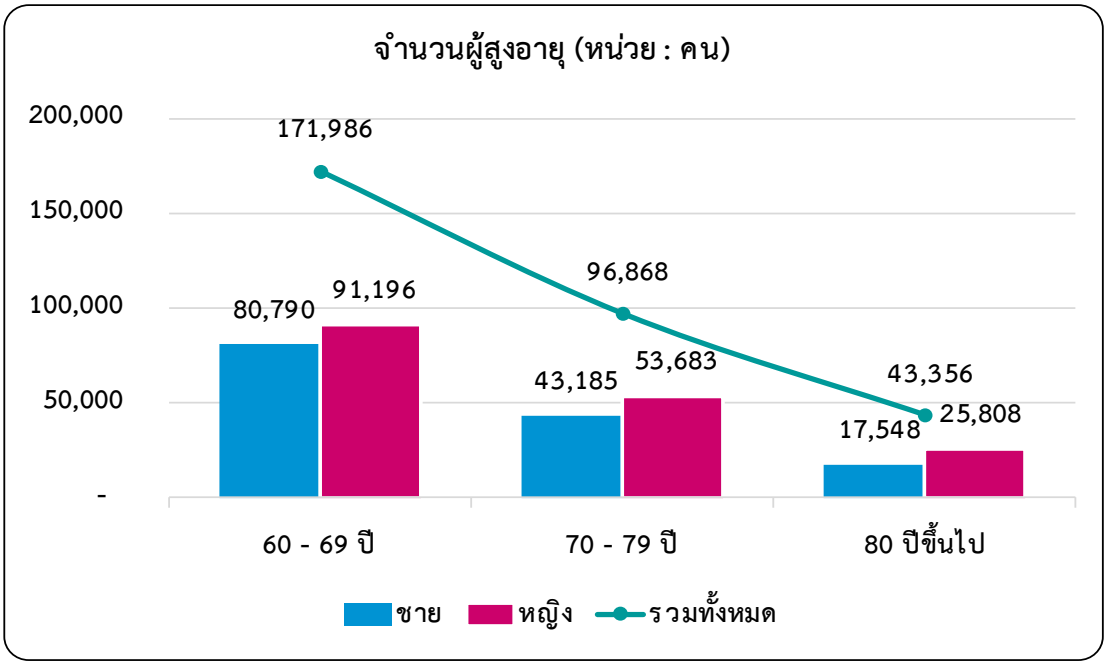
จำนวนผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ และกลุ่มอายุ

จากข้อมูลจำนวนผู้สูงอายุจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2568 มีจำนวนผู้สูงอายุทั้งสิ้น 312,120 คน เพศชาย 141,523 คน เพศหญิง 170,687 คน จำแนกตามช่วงอายุดังนี้ ช่วงอายุ 60 - 69 ปี จำนวน 171,896 คน เพศชาย 80,790 คน เพศหญิง 91,169 คน ช่วงอายุ 70 - 79 ปี จำนวน 96,868 คน เพศชาย 43,185 คน หญิง 53,683 คน และอายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 43,356 คน เพศชาย 17,548 คน เพศหญิง 25,808 คน

สรุปได้ว่า "จังหวัดบุรีรัมย์ก้าวสู่สังคมสูงวัย" ผู้สูงอายุปี 2568 จำนวนกว่า 312,120 คน โดยมากกว่าครึ่งอยู่ในช่วงอายุ 60 – 69 ปี และเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชายทุกช่วงวัย ผู้สูงอายุ

เพศหญิง มีจำนวนมากกว่าเพศชาย เนื่องจากมีอายุเฉลี่ยยืนยาวกว่า มีพฤติกรรมดูแลสุขภาพที่ดีกว่า และผู้ชายมีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรสูงกว่า ส่งผลให้เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุจึงพบผู้หญิงมากกว่าผู้ชายในทุกช่วงอายุ

ตารางภาพที่ 49 จำนวนผู้สูงอายุ

(ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568))

สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร

จากข้อมูลสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2566 – 2568 พบว่า ปี 2566 สัดส่วน ผู้สูงอายุต่อประชากรร้อยละ 18.47 ปี 2567 สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรร้อยละ 19.26 และปี 2568 สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรร้อยละ 20.00 หากเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด หากมี

ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด จะถือว่าเข้าสู่ สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Aged Society) ดังนั้นในปี 2568 จังหวัดบุรีรัมย์ ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์แล้ว

ตารางที่ 50 สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร

สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากร	ร้อยละ
ปี 2566	18.47
ปี 2567	19.26
ปี 2568	20.00

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2568)

- กลุ่มชาติพันธุ์

ประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ มีกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นชนพื้นเมืองดั้งเดิม 4 กลุ่ม คือ กลุ่มไทย-โคราช กลุ่มไทยอีสานหรือไทย-ลาว กลุ่มไทย-เขมร และกลุ่มไทย-กวย ภาษาท้องถิ่น ได้แก่ภาษาเขมร ลาว อีสาน ส่วย ไทยโคราช ซึ่งภาษาเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญสำหรับความแตกต่างของกลุ่มชาติพันธุ์ และวิถีชีวิตส่วนรวมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ก็ยังมีเอกลักษณ์ของตนเองที่สามารถบอกได้ว่าเป็นชาติพันธุ์นั้นๆ อีกด้วย

1. กลุ่มไทย-โคราช กลุ่มไทยโคราชส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในเขตอำเภอปะคำ นางรอง หนองกี่และลำปลายมาศ ซึ่งมีอยู่ประมาณ 15 % ของประชากรในจังหวัดบุรีรัมย์ การแต่งกายจะนุ่งโจงกระเบนทั้งชายและหญิง เสื้อคอกลมผ้าขาวม้าพาดบ่าด้านซ้าย หญิงนิยมทัดดอกไม้ที่หู ชายไทยโคราชเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน ว่านอนสอนง่ายเชื่อฟัง พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย และเชื่อฟังผู้นำ ไม่ประพฤติล่วงเกินคำสั่งสอนของผู้เป็นบุพการีความเชื่อถือ การทำบุญใส่บาตร ส่งผลบุญไปให้บรรพบุรุษ เป็นประเพณีที่นิยมทำกันในระหว่างเดือน 6 ไม่กำหนดวันที่แน่นอน เป็นการทำบุญประจำหมู่บ้าน ซึ่งเชื่อว่าเป็นการส่งผลบุญไปให้บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว เป็นการแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ความเชื่อเกี่ยวกับการ

ประกอบอาชีพ คือการทำนา ทำไร่ เมื่อถึงฤดูการทำนาคือเดือน 6 ทุกปี เมื่อก่อนจะลงนา ลงทำไร่ ไถนา จะต้องประกอบพิธีแรกนา (แรกนาขวัญ) เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่การประกอบอาชีพ

2. กลุ่มไทย-อีสาน หรือ ไทย-ลาว จากการศึกษาความเป็นมาของไทยลาวในจังหวัดบุรีรัมย์ ดั้งเดิมนั้น มักจะอยู่ทางเหนือแม่น้ำมูล โดยเฉพาะเผ่าพันธุ์ คนพุทไธสง นาโพธิ์ และบ้านใหม่ไชยพจน์ ที่ติดกับเขตจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคาม เป็นเชื้อสายที่อพยพเนื่องจากการศึกสงคราม สรุปได้ว่าชาติพันธุ์ไทย-ลาว ซึ่งเป็นชาวบุรีรัมย์ดั้งเดิม มาจากนครเวียงจันทน์และในแถบภูมิภาคนี้ ลาวเคยปกครองมาก่อนเผ่าพันธุ์เชื้อสายยังคงสืบทายาทกันต่อๆกันมาดังกล่าว ไว้ข้างต้น และกระจายกันไปในพื้นที่ต่างๆในจังหวัดบุรีรัมย์ เช่น ที่อำเภอลำปลายมาศ อำเภอหนองหงส์ ฯลฯ เป็นต้น (ที่มา จากการสัมภาษณ์ คุณปู่ประวัติ วิศิษฏ์ศิลป์ (จีนไธสง) เมื่อปีพ.ศ. 2500 ต้นตระกูลหนึ่งของบ้านมะเฟือง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์) กลุ่มไทย-ลาว ในจังหวัดบุรีรัมย์ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตอำเภอพุทไธสง อำเภอนาโพธิ์ อำเภอสตึก อำเภอลำปลายมาศ อำเภอคูเมือง อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ อำเภอหนองกี่ อำเภอแคนดง แต่ปัจจุบันได้กระจัดกระจายเกือบทุกอำเภอ คนไทยเชื้อสายลาว มีประมาณ 35 % ของประชากรในจังหวัดบุรีรัมย์ ลักษณะการแต่งกาย ชายนิยมแต่งกายแบบ ผ้าขาก๊วย หรือโสร่ง นิยมนุ่งผ้าหัวกูด (หัวกุด) เสื้อนิยมนุ่งเสื้อม่อฮ่อม ทอเอง ตัดเอง ส่วนมากเป็นสีคราม

3. กลุ่มไทย-เขมร จังหวัดบุรีรัมย์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประชากรชาวเขมรอาศัยอยู่มาก ทั้งนี้เพราะจังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่อยู่ติดกับพรมแดนประเทศกัมพูชาประชาธิปไตยและจังหวัดสุรินทร์ ชาวไทย-เขมร ในจังหวัดบุรีรัมย์ส่วนใหญ่อพยพมาจากจังหวัดสุรินทร์และศรีสะเกษ ประชากรที่พูดภาษาไทย เขมรส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ อำเภอประโคนชัย อำเภอบ้านกรวด อำเภอปะคำ อำเภอละหานทราย อำเภอกระสัง อำเภอพลับพลาชัย อำเภอสตึก และอำเภอเมืองบุรีรัมย์ กลุ่มชาวไทย-เขมร ในจังหวัดบุรีรัมย์ดำเนินชีวิตด้วยเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มตนเองไว้อย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะด้านความเชื่อ เช่น ความเชื่อทางด้านไสยศาสตร์ เครื่องรางของขลัง การเสกเป่า ยาสั่ง และการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ในวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งมีการ สืบต่อกันมาโดยมีผู้นำสืบทอดสู่ชนรุ่นหลังอย่างเหนียวแน่น สำหรับประเพณีเกี่ยวกับความเชื่อ ชาวไทย-เขมร มีขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างหนึ่ง คือ การทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ผู้ตาย เรียกว่า การทำบุญโดนตา คือ การทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ผู้ตายไปแล้ว นิยมทำกันในวันสิ้นเดือน 10 ประเพณีเกี่ยวกับการตายจะนิยมฝังเอาไว้ก่อนจะไม่เผา 3-4 ปี จึงจะขุดเอาขึ้นมาเผา

4. กลุ่มไทย-กวย ปัจจุบันมีชาวไทย-กวย (ส่วนมากจะเรียกส่วย หรือกูย) กระจายอยู่ทั่วไป ในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ นครราชสีมา ศรีสะเกษ และบางส่วนของจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งได้อพยพไปจากจังหวัดสุรินทร์ และศรีสะเกษ สำหรับชาวกวยในจังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งอพยพมาจากจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ และ

จังหวัดสุรินทร์ เมื่อประมาณ 100 ปีกว่ามาแล้ว ได้เข้ามาอยู่ในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ หนองกี่ ลำปลายมาศ กระสัง สตึก พลับพลาชัย บ้านด่าน และประโคนชัย เป็นส่วนใหญ่ ชาวไทย-กวย พวกเขาจะเรียกตัวเองว่า กูย คำว่าส่วยเป็นคำพูดเรียกชื่อที่ชนชาติอื่นเรียกพวกเขา ซึ่งปกติพวกเขาไม่ชอบคำว่า ส่วย ผู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชนชาติส่วยคือ นายนุพรรณ ศรีแก้ว อยู่บ้านเลขที่ 112 หมู่ 3บ้านโคกว่าน ตำบลหูทำนบ อำเภอประคำ จังหวัดบุรีรัมย์ การนุ่งห่มและการแต่งกายของชนชาวส่วยนิยมการแต่งกายนุ่งห่มเหมือนชนชาวเขมรแต่พิเศษคือนิยมทัดดอกไม้ที่อยู่ทั้งสองข้างจะเป็นดอกไม้สีอะไรก็ได้ในงานพิธีต่างๆ ถ้าเห็นการแต่งกายทัดดอกไม้ที่หูปัจจุบันนี้ชาวไทยส่วยในจังหวัดบุรีรัมย์ มีอยู่ประมาณ 2% ชนชาวกวยจะถือเคร่งในเรื่องการตอบแทนต่อผู้มีพระคุณ เช่นในทุกปีในช่วงสงกรานต์พวกลูกหลานจะต้องหาบน้ำไปให้พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย อาบ พร้อมทั้งหาเสื้อผ้าใหม่ๆให้ผลัดเปลี่ยนเป็นประจำทุกปี เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดา มารดาไม่ประพฤตินอกรีดนอกรอย ความเชื่อเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีส่วนมากจะคล้ายกับพวกเขมร เช่น การตายจะไม่นิยมเผาแต่จะฝังไว้ก่อนเป็นต้น

(ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์)

-แรงงาน

ปี 2568 ในกลุ่มผู้อยู่ในวัยทำงาน (ผู้มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป) จำนวน 965,474 คน พบว่าเป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 626,891 คน โดยจำแนกเป็น ผู้มีงานทำ 614,877 คน ขณะที่ผู้ว่างงาน 5,908 คน

ตารางที่ 51 จำนวนแรงงานจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกรายปี

ประเภทแรงงาน	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1.ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (คน)	977,384	973,564	970,355	965,474
2.ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน (คน)	673,390	657,935	642,901	626,891
- ผู้มีงานทำ (คน)	655,975	646,072	632,572	614,877
- ผู้ว่างงาน (คน)	14,864	7,513	7,581	5,908
- อัตราการว่างงาน (%) (ผู้ว่างงาน/ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน)*100	2.20	1.14	1.17	0.94
- ผู้ที่รอฤดูกาล (คน)	2,551	4,349	2,748	6,106
3.ผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน (คน)	303,994	315,629	327,454	338,583

(ที่มา: สำนักงานแรงงานจังหวัดบุรีรัมย์)

-ด้านสังคม (สงเคราะห์สัตว์)

ตารางที่ 52 ข้อมูลประเภทจำนวนสุนัขจรจัด

ประเภท	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568

สุนัขจรจัด	6,565	8,453	9,179	12,896

(ที่มา : ข้อมูลจากระบบ Rabies One Data)
(หน่วยงานให้ข้อมูล : สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด)

ตารางที่ 53 ข้อมูลประเภทจำนวนช้าง

ประเภท	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568
ช้างบ้าน	153	-	-	-
ช้างป่า	127	66	66	96

(ที่มา : เขตรักษาพันธุ์สัตว์ดงใหญ่)

-ด้านการศึกษา

ตารางที่ 54 จำนวนสถานศึกษาในจังหวัด (ทั้งภาครัฐและเอกชน)

ด้านการศึกษา	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568
ประถมศึกษา (แห่ง)	858	581	583
มัธยมศึกษา (แห่ง)	102	79	72
ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (แห่ง)	293	293	291
อาชีวะศึกษา (แห่ง)	14	14	14
อุดมศึกษา (แห่ง)	6	6	6
รวม	**1,273**	**973**	**966**

(ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 55 ข้อมูลแสดงจำนวนครูและนักเรียน

ด้านการศึกษา	พ.ศ. 2566		พ.ศ. 2567		พ.ศ.2568	
	ครู	นักเรียน	ครู	นักเรียน	ครู	นักเรียน
ประถมศึกษา (คน)	7,040	104,711	12,482	101,788	8,286	134,996

มัธยมศึกษา (คน)	3,375	65,695	4,297	111,921	3,430	62,696
ประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา (แห่ง)	5,163	53,698			2,572	2,699
อาชีวะศึกษา (คน)	929	19,657	970	18,630	398	18,207
อุดมศึกษา (คน)	943	15,213	921	13,156	947	13,113
รวม	**17,450**	**258,974**	**18,670**	**245,495**	**15,633**	**231,711**

(ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 56 คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-Net ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (%)

จังหวัด	คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-Net ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (%)					
	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ.2567	พ.ศ.2568
บุรีรัมย์	30.89	30.17	30.44	33.48	31.64	31.41

(ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์)

-ด้านการสาธารณสุข

ตารางที่ 57 สถานพยาบาล และบุคลากรทางการแพทย์

ด้านสาธารณสุข	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568
โรงพยาบาลรัฐ (แห่ง)	24	24
โรงพยาบาลเอกชน (แห่ง)	1	1
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (แห่ง)	236	236
คลินิก (แห่ง)	557	625
แพทย์ (คน)	417	514
ทันตแพทย์ (คน)	131	144
เภสัชกร (คน)	223	238
พยาบาลวิชาชีพ (คน)	2,856	2,670
พยาบาลเทคนิค (คน)	-	-
รวม	**3,627**	**3,566**

(ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 58 จำนวนสถานพยาบาลที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน และจำนวนเตียง

จังหวัด	พ.ศ. 2564		พ.ศ. 2565		พ.ศ. 2566		พ.ศ. 2567		พ.ศ. 2568	
	แห่ง	เตียง	แห่ง	เตียง	แห่ง	เตียง	แห่ง	เตียง	แห่ง	เตียง
บุรีรัมย์	26	2,615	25	2,400	24	2,390	24	2,784	24	2,788

(ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 59 ข้อมูลสถิติเกี่ยวกับจำนวนผู้ป่วย 5 โรคร้ายสำคัญ

จำนวนผู้ป่วย 5 โรคร้ายสำคัญ	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568
โรคหัวใจ (คน)	4,246	4,378	4,290	7,578
โรคเบาหวาน (คน)	74,264	79,611	83,777	85,850
โรคหลอดเลือดสมอง (คน)	12,640	6,486	7,244	6,881
โรคความดันโลหิตสูง (คน)	110,664	153,659	160,743	167,761
โรคมะเร็ง (คน)	8,025	5,697	5,371	3,373
รวม	**209,839**	**249,831**	**261,425**	**271,443**

(ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 60 ข้อมูลสถิติอัตราบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยาสูบ

อัตราบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ	พ.ศ. 2565		พ.ศ. 2566		พ.ศ. 2567		พ.ศ. 2568	
	แอลกอลฮอล์	ยาสูบ	แอลกอลฮอล์	ยาสูบ	แอลกอลฮอล์	ยาสูบ	แอลกอลฮอล์	ยาสูบ
จังหวัดบุรีรัมย์	3.78	3.59	3.91	4.67	3.79	4.07	2.33	2.57

(ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์) หมายเหตุ : แอลกอฮอล์ อ่านค่าแบบผกผัน คือหากมีค่ายิ่งน้อยหรือมีค่าเข้าใกล้ 0 มากเท่าใด ยิ่งดี

ตารางที่ 61 สถิติการติดโรคพิษสุนัขบ้าที่ติดสู่คนและเสียชีวิต (ราย)

จังหวัด	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568
บุรีรัมย์	2	2	1	-

(ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์)

-ด้านการศาสนา

ปี พ.ศ. 2569 พบว่าประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 995,299 คน คิดเป็นร้อยละ 99.75 รองลงมานับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 2,249 คน คิดเป็นร้อยละ 0.23 และนับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 0.02
(ที่มา: ข้อมูล จปฐ ปี 2569 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์)

ศาสนสถานที่สำคัญ มีดังนี้ (1) วัด/ที่พักสงฆ์/สำนักสงฆ์ จำนวน 2,032 แห่ง (2) มัสยิด จำนวน 2 แห่ง และ (3) โบสถ์คริสต์ จำนวน 9 แห่ง
(ที่มา: ข้อมูล กชช.2ค. ปี 2568 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์) (ข้อมูล กชช. 2 ค ปรับปรุง 2 ปีครั้ง)

-ด้านภาษา

ประชากรพื้นที่ตอนบนของจังหวัดส่วนใหญ่พูดภาษาอีสาน ตอนล่างและพื้นที่ติดจังหวัดสุรินทร์พูดภาษาเขมร และพื้นที่ติดจังหวัดนครราชสีมาพูดภาษาไทยโคราช
(ที่มา: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์)

- ด้านอาชญากรรม

ตารางที่ 62 ข้อมูลสถิติการรับแจ้งและจับกุมคดีกลุ่มคดีอาญาที่น่าสนใจ จำแนกรายปี

ที่	ประเภทความผิด (หน่วย : คดี)	ปี พ.ศ. 2565		ปี พ.ศ. 2566		ปี พ.ศ. 2567		ปี พ.ศ. 2568	
		รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม
1	โจรกรรม	7	7	12	12	5	5	4	4
2	โจรกรรมรถยนต์	1	1	1	1	-	-	-	-
3	โจรกรรมโค-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	โจรกรรมเครื่องมือ	-	-	-	-	-	-	-	-
5	ปล้น-ชิงรถยนต์	-	-	-	-	-	-	-	-
6	ปล้น-ชิงรถยนต์	-	-	-	-	-	-	-	-
7	ข่มขืนและฆ่า (คดี)	-	-	-	-	-	-	-	-
8	ลักพาเรียกค่าไถ่	-	-	-	-	-	-	-	-
9	ฉ้อโกง (คดี)	87	87	107	107	66	66	405	315
10	ยักยอกทรัพย์ (คดี)	32	32	74	74	65	65	73	69

รวม	**127**	**127**	**194**	**194**	**136**	**136**	**482**	**388**

(ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 63 ข้อมูลสถิติการรับแจ้งและจับกุมกลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญจำแนกรายปี

ที่	ประเภทความผิด (หน่วย : คดี)	ปี 2565		ปี 2566		ปี 2567		ปี 2568	
		รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม
1	ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา (คดี)	14	14	10	10	12	12	9	9
2	ปล้นทรัพย์ (คดี)	-	-	1	1	1	1	-	-
3	ชิงทรัพย์ (คดี)	2	2	3	3	1	1	3	3
4	ลักพาเรียกค่าไถ่ (คดี)	-	-	-	-	-	-	-	-
5	วางเพลิง (คดี)	3	3	7	7	5	5	11	11
รวม		**19**	**19**	**21**	**21**	**19**	**19**	**23**	**23**

(ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 64 จำนวนคดียาเสพติด จำแนกตามชนิดยาเสพติด จำแนกรายปี

ที่	ชนิดยาเสพติด (หน่วย : คดี)	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	เฮโรอีน	-	-	-	-
2	เอ็กซ์ตาซี	-	-	144 ม. (6.5 ก.)	-
3	กัญชาแห้ง	1,088.6 ก.	-	-	-
4	พืชกระท่อม	52,309.5 ก.	-	-	-
5	เมทแอมเฟตามีน	1,454,199.50 ม.	2,157,266.62 ม.	3,586,530 ม.	4,001,707 ม.
6	ไอซ์	796.57 ก.	1,191.03 ก.	238.10 ก.	293.84 ก.
7	โคคาอีน (โคเคน)	-	-	-	-
8	คีตามีน	-	-	560.7ก.	9.737 ก.
9	โคเดอีน	-	-	-	-

ที่	ชนิดยาเสพติด (หน่วย : คดี)	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
รวม					

(ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์)

การรับแจ้งคดีเกี่ยว พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

จากข้อมูลการรับแจ้งคดีเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ปี 2564 – 2568 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปี 2564 จำนวน 73 คดี ปี 2565 จำนวน 40 คดี ปี 2566 จำนวน 19 คดี ปี 2567 จำนวน 36 คดี และปี 2568 จำนวน 385 คดี ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปริมาณคดีที่พุ่งสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด ในปี 2568 สะท้อนให้เห็นว่าเครื่องมือ หรือวิธีการของอาชญากรทางเทคโนโลยี (เช่น AI, Deepfake, Link ปลอม หรือการโอนเงินไว) มีประสิทธิภาพในการหลอกลวงสูงขึ้นมาก จนมาตรการตั้งรับแบบเดิมอาจไม่ทันการณ์ ปริมาณคดีที่พุ่งสูงขึ้นในปี 2568 นี้ ส่วนหนึ่งอาจมาจากความตื่นตัวของประชาชนในการแจ้งความ ก็เป็นสัญญาณเตือนภัยที่ต้องเร่งสร้างภูมิคุ้มกันดิจิทัล ให้กับกลุ่มเปราะบางอย่างเร่งด่วน

ตารางที่ 65 การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

ที่	การรับแจ้งคดีเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (หน่วย : คดี)	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
1	ชาย	28	17	10	20	156
2	หญิง	25	13	5	9	154
3	ไม่ระบุ	20	10	4	7	75
รวม		**73**	**40**	**19**	**36**	**385**

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2568)

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

-ทรัพยากรป่าไม้

ข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2568 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้จำนวน 101,785,271.58 ไร่ หรือร้อยละ 31.46 ของพื้นที่ประเทศ เมื่อเทียบกับ ปี 2567 ลดลงจำนวน 112,777.42 ไร่ หรือร้อยละ 0.11 โดยจังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 553,449.31 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.79 ของพื้นที่จังหวัด จากข้อมูลการสำรวจพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2568 ของกรมป่าไม้ พบว่า สภาพพื้นที่ป่าไม้ โดยรวมของจังหวัดบุรีรัมย์ มีจำนวนลดลง 479.11 ไร่ หรือ ร้อยละ 0.09 ในรอบปีที่ผ่านมา

ตารางที่ 66 เปรียบเทียบพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดบุรีรัมย์ (ปี พ.ศ. 2565 – 2567)

ปี	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	การเปลี่ยนแปลง (+/-)	
		ไร่	ร้อยละ
ปี 2565	551,645.53	-	-
ปี 2566	549,428.92	- 2,216.61	- 0.40
ปี 2567	553,928.41	+ 4,499.49	+ 0.81
ปี 2568	553,449.31	-479.11	-0.09

<u>นิยามพื้นที่ป่าไม้</u> : หมายถึง พื้นที่ปกคลุมของพืชพรรณที่สามารถจำแนกได้ว่าเป็นไม้ยืนต้นปกคลุม เป็นผืนต่อเนื่องขนาดไม่น้อยกว่า 3.125 ไร่ และหมายรวมถึงทุ่งหญ้าและลานหินที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ที่ปรากฏล้อมรอบด้วยพื้นที่ที่จำแนก ได้ว่าเป็นพื้นที่ป่าไม้ โดยไม่รวมถึงสวนยูคาลิปตัส หรือพื้นที่ที่มีต้นไม้ แต่ประเมินได้ว่าผลผลิตหลักของการดำเนินการ ไม่ใช่เนื้อไม้ ได้แก่ พื้นที่วนเกษตร สวนผลไม้ สวนยางพารา และสวนปาล์ม (ที่มา : โครงการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2568 สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้/สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์)

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ป่าไม้

- พื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น มีสาเหตุสำคัญ ได้แก่ การขยายตัวของพื้นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติ (natural forest expansion) การปลูกป่าเพื่อประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ เช่น สวนป่า (plantation) หรือการปลูกป่าเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายของต้นไม้และสิ่งมีชีวิต

- พื้นที่ป่าไม้ลดลง มีสาเหตุที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน (land use change) จากพื้นที่ป่าไม้ไปเป็นพื้นที่ที่ไม่ใช่ป่าไม้ เช่น พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง หรือเกิดจาก ปัญหาไฟป่า (forest fire)

ตารางที่ 67 จำแนกเขตพื้นที่ป่าไม้จังหวัดบุรีรัมย์

ที่	เขตพื้นที่	แปลง	ตร.กม.	ไร่
1	ป่าสงวนแห่งชาติ	22	2,800.11	1,750,069.50
2	อุทยานแห่งชาติ	1	380.16	237,600.00
3	วนอุทยาน	-	-	-
4	ป่าไม้ถาวรของชาติ	10	67.19	41,995.00
5	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	1	312.78	195,486.00
6	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	5	34.76	27,128.00
	รวม	**39**	**3,595.00**	**2,051,391.50**

(ที่มา : - ข้อมูลจากจากดาวเทียม Suomi NPP ระบบ VIIRS ช่วงเดือนมกราคม – เดือนพฤษภาคม/ เว็บไซต์ GISTDA สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ องค์การมหาชน/ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 68 จำนวนจุดความร้อน (Hotspot) จำแนกตามพื้นที่การใช้ประโยชน์ ปี พ.ศ. 2565 – 2568

พื้นที่	จังหวัดบุรีรัมย์ จุดความร้อนสะสม (จุด)			
	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
ป่าอนุรักษ์	25	91	67	47
ป่าสงวนแห่งชาติ	27	45	52	20
เขต สปก.	113	162	165	198
เกษตร	277	354	661	437
ริมทางหลวง	9	10	25	5
ชุมชนและอื่นๆ	30	46	73	64
รวม	**481**	**708**	**1,043**	**771**

(ที่มา : - ข้อมูลจากจากดาวเทียม Suomi NPP ระบบ VIIRS ช่วงเดือนมกราคม – เดือนพฤษภาคม/ เว็บไซต์ GISTDA สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ องค์การมหาชน/ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์)

-คุณภาพน้ำ

ตารางที่ 69 แสดงดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) จังหวัดบุรีรัมย์ ปงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2568

สถานี	รายละเอียด (แหล่งน้ำ)	ค่า WQI (ดัชนีคุณภาพน้ำ) (ปี งบประมาณ)								แนวโน้ม
		61	62	63	64	65	66	67	68	
	ลำน้ำมูล									
MU14	สะพานแม่น้ำมูล ต.สตึก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์	61	64	52	73	70	60	58	58	คงที่
MU15	สะพานเชื่อม อ.คูเมือง กับ บ้านบุ่งเบา ต. ปะเคียบ อ.พุทไธสง จ. บุรีรัมย์	70	56	72	84	80	73	84	68	ลดลง
	ลำน้ำชี									
LC04	สะพานลำชีบ้านละลูน ต.หนองเต็ง อ.กระสัง จ.บุรีรัมย์	76	71	77	80	62	55	60	63	ดีขึ้น
LC05	ฝายกระทุ่มวัด ชลประทานราชดำริ ต. สูงเนิน อ.กระสัง จ.บุรีรัมย์	83	75	66	73	65	67	84	73	ลดลง
	ลำปลายมาศ									
LPM 01	สะพานลำปลายมาศ ตำบลไผ่น้อย อำเภอ ลำปลายมาศ จังหวัด บุรีรัมย์								83	ดี
LPM 03	สะพานลำปลายมาศ ตำบลหนองโบสถ์ อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์								67	พอใช้
	ลำห้วยจระเข้มาก									
HJM 04	อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ตำบลบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัด บุรีรัมย์								66	พอใช้
	ลำห้วยจระเข้มาก	**DO**	**BOD**	**FCB**	**FCB**	**NH3-N**	**WQI**			
HJM 01	สะพานหน้า อบต.โครกหัวช้าง ตำบลอิสาณ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์	6.25	2.0	600	110	0.00	60			เสื่อมโทรม

สถานี	รายละเอียด (แหล่งน้ำ)	ค่า WQI (ดัชนีคุณภาพน้ำ) (ปี งบประมาณ)								แนวโน้ม
		61	62	63	64	65	66	67	68	
	ลำห้วยจระเข้มาก									
HJM02	สะพานข้างวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ ตำบลอิสาณ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์								58	เสื่อมโทรม
	ลำตะโคง									
LCT02	อ่างเก็บน้ำหนองเรือ ตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์								64	พอใช้
	ลำนางรอง									
LNL01	สะพานลำนางรอง ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์								51	เสื่อมโทรม

(ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์)

สถานการณแหล่งน้ำผิวดินโดยรวมของจังหวัดบุรีรัมย์ จากผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพแหล่งน้ำ ผิวดิน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2561 ถึงปี 2568 นำผลประเมินค่าดัชนีคุณภาพน้ำ (WQI) มาวิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มคุณภาพน้ำรายลำน้ำ ไดดังนี้

1. แม่น้ำมูล พบว่า คุณภาพแหล่งน้ำ โดยเฉลี่ยในช่วงป 2561 - 2568 สวนใหญ่จัดอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม - พอใช้ ทั้งนี้ ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษได้กำหนดประเภทของแหล่งน้ำให้แม่น้ำมูลเป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3 (พอใช้) คือแหล่งน้ำที่มีคุณภาพพอใช้ และสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภคและบริโภค โดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และใช้เพื่อการเกษตร โดยพบว่า พารามิเตอร์ที่ไม่เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษมากที่สุด ได้แก่ ปริมาณ การปนเปื้อนแบคทีเรีย ในรูปโคลิฟอร์มทั้งหมด รองลงมา คือปริมาณแอมโมเนีย ไนโตรเจน

2. ลำชี พบว่า คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินส่วนใหญ่ต่ำกว่าเกณฑ์ค่ามาตรฐาน โดยจัดอยู่ในแหล่งน้ำ ประเภทพอใช้ - ดี ทั้งนี้ ตามประกาศกรมควบคุมมลพิษได้กำหนดประเภทของแหล่งน้ำให้ลำชีเป็นแหล่งน้ำ ประเภทที่ 2 (ดี) คือ แหล่งน้ำที่มีคุณภาพดี และสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภคและบริโภค โดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และใช้เพื่อ การอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมงและกีฬาทางน้ำ โดยพบว่า พารามิเตอร์ที่ไม่เป็นไปตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษมากที่สุด ได้แก่ ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ รองลงมา คือปริมาณการปนเปื้อนแบคทีเรียใน รูปโคลิฟอร์มทั้งหมด คุณภาพแหล่งน้ำโดยเฉลี่ยในช่วงปี 2561 - 2568 จัดอยู่ในเกณฑ์ดี แต่เมื่อพิจารณาแนวโน้มคุณภาพน้ำ รายสถานีตามดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) พบว่า คุณภาพแหล่งน้ำมีแนวโน้ม

โทรมลง ทั้งนี้ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชนที่ดิน และประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้มีปริมาณน้ำอาจลดลง หรือบางแห่งน้ำท่วม ทำให้มีการปนเปื้อนน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำ

- คุณภาพอากาศ

ตารางที่ 70 แสดงค่าเฉลี่ยรายปี รายเดือน และค่าต่ำสุด-สูงสุด ของดัชนีคุณภาพอากาศ (AQI) จังหวัดบุรีรัมย์ (มกราคม 2564 – ธันวาคม 2568)

เดือน	ค่า AQI (มาตรฐานไม่เกิน 100 ug/m^3)									
	ปี 2564		ปี 2565		ปี 2566		ปี 2567		ปี 2568	
	ค่าเฉลี่ยรายเดือน	ต่ำสุด-สูงสุด	ค่าเฉลี่ยรายเดือน	ต่ำสุด-สูงสุด	ค่าเฉลี่ยรายเดือน	ต่ำสุด-สูงสุด	ค่าเฉลี่ยรายเดือน	ต่ำสุด-สูงสุด	ค่าเฉลี่ยรายเดือน	ต่ำสุด-สูงสุด
มกราคม	43	6 – 80	25	9 – 59	33	10 - 96	50	18-145	99	40 - 203
กุมภาพันธ์	46	14 – 116	36	8 – 96	57	24 - 124	102	42 - 182	73	18 - 164
มีนาคม	75	14 – 139	41	13 – 100	83	22 - 182	79	28 - 143	80	21-94
เมษายน	23	9 – 46	37	3 – 131	42	23 - 76	65	21 - 152	54	17-136
พฤษภาคม	14	6 – 21	12	6 – 18	27	12 - 59	30	10-66	25	9-98
มิถุนายน	10	3 – 25	12	7 – 18	18	11 - 34	17	5-35	21	11-44
กรกฎาคม	4	1 – 17	12	6 – 26	15	9 - 21	14	9-20	17	11-32
สิงหาคม	5	2 – 14	11	6 – 18	19	11 - 25	15	9-25	16	9-25
กันยายน	4	1 –	12	6 –	13	8 - 23	16	9-23	11	6-19

		10		24						
ตุลาคม	8	1 – 16	28	7-90	22	9 - 73	26	7-73	16	7-33
พฤศจิกายน	13	5 – 28	18	7-41	34	11 - 81	32	13-74	31	9-87
ธันวาคม	19	6 – 39	29	12-80	37	1 6 - 115	49	23-93	36	18-94
ค่าเฉลี่ยรายปี	**22**		**23**		**33**		**42**		**40**	

(ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์)

หมายเหตุ **ดัชนีคุณภาพอากาศ (Air Quality Index : AQI)** เป็นการรายงานข้อมูลคุณภาพอากาศ ในรูปแบบที่ง่ายต่อความเข้าใจของประชาชนทั่วไป เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนได้รับทราบถึงสถานการณ์มลพิษทางอากาศในแต่ละพื้นที่ว่าอยู่ในระดับใด มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยหรือไม่ ดัชนีคุณภาพอากาศ 1 ค่า ใช้เป็นตัวแทนค่าความเข้มข้นของสารมลพิษทางอากาศ 6 ชนิด ได้แก่ ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอ ($PM_{2.5}$) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน(PM_{10}) ก๊าซโอโซน (O_3) ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO_2) ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO_2) ดัชนีคุณภาพอากาศของประเทศไทยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ตั้งแต่ 0 ถึง 201 ขึ้นไป ซึ่งแต่ละระดับ จะใช้สีเป็นสัญลักษณ์เปรียบเทียบระดับของผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย โดยดัชนีคุณภาพอากาศ 100 จะมีค่าเทียบเท่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป หากดัชนีคุณภาพอากาศมีค่าสูงเกินกว่า 100 แสดงว่าค่าความเข้มข้นของมลพิษทางอากาศมีค่าเกินมาตรฐานและคุณภาพอากาศในวันนั้นจะเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

ตารางที่ 71 เกณฑ์วัดค่า AQI คุณภาพอากาศ

คุณภาพอากาศ	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	เริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ	มีผลกระทบต่อสุขภาพ
AQI	0 - 25	26 - 50	51 - 100	101 - 200	201 ขึ้นไป

(ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 72 แสดงค่าเฉลี่ยรายปี รายเดือน และค่าต่ำสุด-สูงสุด ของค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก $PM_{2.5}$ จังหวัดบุรีรัมย์(มกราคม 2564 – ธันวาคม 2568

เดือน	ค่า $PM_{2.5}$ (มาตรฐานไม่เกิน 50 ug/m^3)		ค่า $PM_{2.5}$ (มาตรฐานไม่เกิน 37.5 ug/m^3) เริ่มตั้งแต่ 1 มิ.ย. 66		
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568

	ค่าเฉลี่ยรายเดือน	ต่ำสุด-สูงสุด	ค่าเฉลี่ยรายเดือน	ต่ำสุด-สูงสุด	ค่าเฉลี่ยรายเดือน	ต่ำสุด-สูงสุด	ค่าเฉลี่ยรายเดือน	ต่ำสุด-สูงสุด	ค่าเฉลี่ยรายเดือน	ต่ำสุด-สูงสุด
มกราคม	30	6 – 45	23	9 – 40	24	6 - 49	22.9	9 .4 - 51.1	38.2	10.5 - 54.5
กุมภาพันธ์	32	14 – 57	26	8 – 49	37	16 - 60	42	21.7 - 68.2	29.9	7 .0 - 61.3
มีนาคม	43	14 – 66	29	12 – 50	52	20 - 83	35.9	16.1 - 53.6	32.8	12.6 - 36.0
เมษายน	21	9 – 35	26	3 – 63	31	22 - 44	28.3	12.8 - 56.8	24.5	9.9- 50.7
พฤษภาคม	14	6 – 21	12	6 – 21	20	7 - 36	16.7	4 .3 - 28.9	11.4	4.5- 36.9
มิถุนายน	10	3 – 25	12	8 – 18	9.8	6. 5 - 18.5	6.0	2 .7 - 14.2	9.9	4 .3 - 22.6
กรกฎาคม	4	1 – 7	7	5 – 11	7.7	3. 9 - 12.4	6.6	4 .3 - 12.2	8.8	4 .1 - 17.7
สิงหาคม	5	2 – 14	6	3 – 9	10.6	6. 7 - 14.8	7.7	2.8-15	7.3	2 .9 - 13.9
กันยายน	4	1 – 10	6	4 – 12	6.9	3. 3 - 11	4.8	13.7	5.3	3 .1 - 6.8
ตุลาคม	8	1 – 18	17	3-45	10.9	3.9 - 30.6	12.9	4 .2 - 30.6	8	3 .3 - 18.1
พฤศจิกายน	13	4 – 23	14	5-31	15.2	5.6 - 32.6	13.4	6 .7 - 30.4	15	3.2-29
ธันวาคม	18	5 – 30	20	5-45	17.6	5.7 – 42.7	21.4	7 .9 - 35.7	17	12.7 - 35.9
ค่าเฉลี่ยรายปี	**17**		**17**		**20.3**		**18**		**18**	

(ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์)

<u>หมายเหตุ</u> ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) เป็นฝุ่นที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 2.5 ไมครอน เกิดจากการเผาไหม้ทั้งจากยานพาหนะ การเผาวัสดุการเกษตร ไฟป่า และกระบวนการอุตสาหกรรม สามารถเข้าไปถึงถุงลมในปอดได้ เป็นผลทำให้เกิดโรคในระบบทางเดินหายใจและโรคปอดต่าง ๆ หากได้รับ ในปริมาณมากหรือเป็นเวลานานจะสะสมในเนื้อเยื่อปอดทำให้การทำงานของปอดเสื่อมประสิทธิภาพลง ทำให้หลอดลมอักเสบ มีอาการหอบหืด

ตารางที่ 73 เกณฑ์วัดค่าระดับของค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก $PM_{2.5}$

คุณภาพอากาศ	**ดีมาก**	**ดี**	**ปานกลาง**	**เริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ**	**มีผลกระทบต่อสุขภาพ**
ค่า $PM_{2.5}$ (ปี 2564 – 31 พ.ค. 2566)	0 - 25	26 – 37	38 - 50	51 - 90	91 ขึ้นไป
ค่า $PM_{2.5}$ (เริ่มตั้งแต่ 1 มิ.ย. 2566 ถึงปัจจุบัน)	0 - 15	15. 1 - 25	25. 1 – 37.5	37.6 - 75	75.1ขึ้นไป

(ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 74 ตาราง จำนวนวันที่ค่าดัชนีคุณภาพอากาศ (AQI) เกินค่ามาตรฐาน (มกราคม 2564 – ธันวาคม 2568)

ปี พ.ศ.	**ม.ค.**	**ก.พ.**	**มี.ค.**	**เม.ย.**	**พ.ค.**	**มิ.ย.**	**ก.ค.**	**ส.ค.**	**ก.ย.**	**ต.ค.**	**พ.ย.**	**ธ.ค.**	**รวม (วัน)**
2564	10	9	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**39**
2565	1	7	15	8	0	0	0	0	0	0	0	1	**32**
2566	5	12	16	6	1	0	0	0	0	0	0	1	**41**
2567	3	15	8	5	0	0	0	0	0	0	0	0	**31**
2568	18	9	9	5	0	0	0	0	0	0	0	0	**41**

(ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 75 จำนวนวันที่ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก $PM_{2.5}$ เกินค่ามาตรฐาน (มกราคม 2564 – ธันวาคม 2568)

ปี พ.ศ.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม (วัน)
2564	10	9	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	37
2565	0	7	9	6	0	0	0	0	0	0	0	1	23
2566	3	11	16	5	0	0	0	0	0	0	0	1	36
2567	3	15	8	5	0	0	0	0	0	0	0	0	31
2568	18	9	9	5	0	0	0	0	0	0	0	0	41

(ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์)

สาเหตุของค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก $PM_{2.5}$ เกินค่ามาตรฐาน เกิดขึ้นในช่วงเดือน มกราคม – เมษายน เนื่องจากเป็นช่วงที่ลมสงบ การลอยตัวและการกระจายตัวของฝุ่นละอองอยู่ในระดับต่ำ การไหลเวียน และการถ่ายเทของอากาศไม่ดี ทำให้เกิดการสะสมของฝุ่นละอองในบรรยากาศเพิ่มสูงขึ้น และเป็นช่วงที่เกษตรกรและประชาชนมีการเผาอ้อย ตอซังข้าว ซังข้าวโพด การเผาในที่โล่ง เช่น พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ สปก. พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่ริมถนน รวมถึงหมอกควันข้ามแดนจากประเทศเพื่อนบ้าน การใช้เชื้อเพลิงของเครื่องยนต์ดีเซล สภาพทางอุตุนิยมวิทยา ดังนั้น ควรรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ไม่ให้มีการเผาในที่โล่ง การประกาศพื้นที่ห้ามเผา ประชาสัมพันธ์ให้มีการดูแลรักษาสภาพเครื่องยนต์ การตรวจจับควันดำ ติดตามสภาพภูมิอากาศอย่างใกล้ชิด ในช่วงฤดูกาลที่ประเทศไทยมีสภาพอากาศแบบช่วงลมสงบ และได้รับอิทธิพลจากฝุ่นละอองจากการเผาของประเทศเพื่อนบ้าน

- **ปริมาณขยะ**

ตารางที่ 76 ปริมาณและการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน จำแนกรายปี

ที่	รายการ	ปี พ.ศ.			
		2565	2566	2567	2568
1	ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น (ตัน/วัน)	1072	1340.41	1308.15	1,226
2	ขยะมูลฝอยชุมชนที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ (ตัน/วัน)	500	597.41	650.28	582
3	ขยะมูลฝอยชุมชนที่กำจัดถูกต้อง (ตัน/วัน)	110	117.67	120	142

4	ขยะมูลฝอยชุมชนที่กำจัดไม่ถูกต้อง (ตัน/วัน)	462	625.33	537.87	502

(ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์)

- **ภัยธรรมชาติ**

- ข้อมูลสถิติจำนวนครัวเรือนที่ประสบภัยธรรมชาติ

ตารางที่ 77 สถิติจำนวนครัวเรือนที่ประสบภัยธรรมชาติจำแนกรายปี

ที่	ประชากรที่ประสบภัยธรรมชาติ	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566	ปี พ.ศ. 2567	ปี พ.ศ. 2568
1	ภัยแล้ง (คน)	-	-	**9,880**	**32,531**
2	ภาวะฝนแล้ง	-	1,598	**47,974**	**-**
3	ภัยหนาว	-	-	**-**	**-**
4	อัคคีภัย (คน)	212	228	**332**	**225**
5	วาตภัย (คน)	6,469	5,487	**4,673**	**5,176**
6	อุทกภัย (คน)	162,243	8,559	**1,139**	**14,327**
รวม		**168,924**	**15,872**	**63,998**	**52,259**

(ที่มา: สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดบุรีรัมย์)

ตารางที่ 78 มูลค่าความเสียหายจากภัยธรรมชาติ (อุทกภัย ภัยแล้ง)

จังหวัด	พ.ศ. 2565			พ.ศ. 2566			พ.ศ. 2567			พ.ศ. 2568		
	มูลค่าความเสียหายอุทกภัย (บาท)	มูลค่าความเสียหายภัยแล้ง (บาท)	มูลค่าความเสียหายภาวะฝนแล้ง (บาท)	มูลค่าความเสียหายอุทกภัย (บาท)	มูลค่าความเสียหายภัยแล้ง (บาท)	มูลค่าความเสียหายภาวะฝนแล้ง (บาท)	มูลค่าความเสียหายอุทกภัย (บาท)	มูลค่าความเสียหายภัยแล้ง (บาท)	มูลค่าความเสียหายภาวะฝนแล้ง (บาท)	มูลค่าความเสียหายอุทกภัย (บาท)	มูลค่าความเสียหายภัยแล้ง (บาท)	มูลค่าความเสียหายภาวะฝนแล้ง (บาท)
บุรีรัมย์	**476,054,443**	**-**	**-**	**78,404,920**	**-**	**15,608,320**	**14,362.09**	**1,374,363.0**	**349,734,645.0**	**50,708,787**	**13,949,162**	**-**

								8				

(ที่มา: สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดบุรีรัมย์)

-แหล่งน้ำธรรมชาติ

ในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ มีลำน้ำที่สำคัญซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่มีการใช้ประโยชน์ทั้งเพื่อการอุปโภคบริโภค เพื่อการเกษตร และการใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ หลายสาย ได้แก่

1) ลำจักราช มีลำน้ำสายหลักคือลำจักราช ซึ่งเกิดจากห้วยสาระเพ็ชร และห้วยจักราช ในอำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา สภาพทั่วไปลำจักราชจะมีน้ำไหลตลอดลำน้ำ เฉพาะช่วงฤดูฝน มีพื้นที่ลุ่มน้ำ ประมาณ 1,388 ตร.กม. หรือ 867,500 ไร่ โดยจะไหลผ่านอำเภอหนองกี่ และอำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ และอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา แล้วไหลรวมบรรจบกับแม่น้ำมูลที่อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

2) ลำนางรอง มีต้นกำเนิดอยู่บริเวณเทือกเขาสันกำแพงในแนวรอยต่อจังหวัดบุรีรัมย์กับจังหวัดสระแก้ว ไหลผ่านอำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้กรมชลประทานได้สร้างเขื่อนเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ไว้ในบริเวณบ้านป่าไม้สหกรณ์ อำเภอโนนดินแดง ได้แก่ เขื่อนลำนางรอง แล้วปล่อยน้ำจากเขื่อน ลงสู่ลำนางรองเดิม ผ่านบ้านโคกใหม่ ตำบลสำโรงใหม่ อำเภอละหานทราย ไปบรรจบกับลำจังหัน ในเขตอำเภอปะคำ ไหลคดเคี้ยวเข้าสู่อำเภอนางรอง ที่เป็นช่วงต่อระหว่างสามอำเภอ คือ อำเภอปะคำ อำเภอนางรอง และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ และมีลำธารเล็กๆ หลายสาย จากภูเขาอังคาร มารวมลงสู่ลำนางรอง และไหลบรรจบลงที่ลำปลายมาศ ทั้งนี้ โดยภาพรวม ลำนางรองมีความยาว ประมาณ 115 กม. ครอบคลุมพื้นที่ 1,299.94 ตร.กม.

3) ลำปะเทีย มีต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาพนมดงรักบริเวณพรมแดนไทย-กัมพูชาประชาธิปไตย โดยเป็นลำธารเล็กๆ ไหลลงมารวมกัน ณ บริเวณบ้านไผทรวมพล ตำบลตาจง อำเภอละหานทราย กรมชลประทานได้สร้างเขื่อนลำปะเทียเก็บกักน้ำไว้การใช้สอยโดยชุมชน เส้นทางการไหลของลำปะเทียจะไหลผ่านท้องที่อำเภอละหานทราย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ นอกจากนี้ ยังมีคลองตาพรม และคลองลาดกล้วย ซึ่งไหลจากภูเขาอังคารลงมาสมทบ จากนั้นลำปะเทียได้ไหลผ่าน อำเภอนางรอง และอำเภอชำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ แล้วจึงไหลลงบรรจบกับลำนางรองที่บ้านโคกสะอาด อำเภอชำนิ โดยรวมแล้วลำปะเทียมีความยาว ประมาณ 90 กม.

4) ลำปลายมาศ มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาสันกำแพงในพื้นที่อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ไหลผ่านอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ในช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดบุรีรัมย์ จะมีลำธารเล็กๆ เกิดจากเนินเขาเตี้ยๆ ไหลมาบรรจบกับลำปลายมาศ ทำให้ในช่วงฤดูฝนลำปลายมาศ มีปริมาณน้ำมาก และเกิดน้ำท่วมฉับพลันในช่วงระยะเวลาสั้นๆ จากนั้นลำปลายมาศจะไหลผ่านบ้านหนองหว้าทางทิศตะวันตกของอำเภอนางรอง และไหลไปลงยังบ้านโคกมักดัน อำเภอหนองกี่ ซึ่งเป็นจุดที่ลำไทรโยง ไหลลงบรรจบกับลำ

ปลายมาศ ทำให้ลำปลายมาศช่วงนี้มีปริมาณน้ำมาก ในฤดูฝนจึงเกิดน้ำท่วมสองฝั่ง ลำน้ำนี้จะไหลคดเคี้ยวผ่านอำเภอนางรอง อำเภอชำนิ ผ่านบ้านยาง อำเภอลำปลายมาศ ซึ่งเป็นช่วงที่ลำน้ำอีกสองสาย คือ ลำนางรอง และ ลำปะเทีย ไหลมาบรรจบกับลำปลายมาศ ทำให้ลำปลายมาศมีขนาดใหญ่ขึ้นน้ำเอ่อล้นฝั่งทุกปี แต่ในฤดูแล้งน้ำลด ลำปลายมาศจะขาดน้ำเป็นช่วงๆ และลำปลายมาศจะไปบรรจบแม่น้ำมูลที่อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 3,941 ตร.กม. มีปริมาณ น้ำท่าตามธรรมชาติ เฉลี่ย 457 ล้าน ลบ.ม. ต่อปี ลำปลายมาศมีความยาวโดยรวม ประมาณ 210 กม.

5) แม่น้ำมูล (ลำน้ำมูลส่วนที่ 2) มีต้นกำเนิดของแม่น้ำนี้เกิดจากเทือกเขาสันกำแพง ระหว่างเขาวง เขาละมั่ง และเขาใหญ่ จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดนครราชสีมา ไหลผ่านอำเภอปักธงชัย อำเภอสูงเนิน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอพิมาย และอำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ไหลเข้าไปในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ในท้องที่อำเภอพุทไธสง อำเภอคูเมือง อำเภอแคนดง และอำเภอสตึก แล้วไหลผ่านอำเภอชุมพลบุรี อำเภอท่าตูม อำเภอรัตนบุรี ในเขตจังหวัดสุรินทร์ หลังจากนั้นไหลผ่านจังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอุบลราชธานี ลงสู่แม่น้ำโขงที่อำเภอโขงเจียม มีความยาวประมาณ 640 กิโลเมตร แม่น้ำมูล ช่วงที่อยู่ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นลำน้ำมูลส่วนที่ 2 ซึ่งแบ่งเขตระหว่าง อำเภอคูเมือง กับอำเภอพุทไธสง และแบ่งเขต อำเภอแคนดง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ กับอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

6) ห้วยแอก มีต้นน้ำเกิดจากบริเวณตอนเหนืออำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นลำธารเล็กๆ หลายสายไหลมารวมกันทางทิศใต้ ที่บริเวณหมู่บ้านตลาดแบ้ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ แล้วไหลไปสมทบกับแม่น้ำมูลที่บ้านหนองเรือ ตำบลหายโศก อำเภอพุทไธสง

7) ลำสะแทด มีต้นกำเนิดจากที่ราบสูงสันปันน้ำระหว่างลุ่มน้ำมูลและลุ่มน้ำชี และอีกส่วนหนึ่งจากต้นน้ำที่ห้วยปราสาทในเขตอำเภอคง และอำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา นอกจากนี้ ยังประกอบด้วยลำสาขาได้แก่ ลำห้วยตะกั่ว ไหลลงลำสะแทด แล้วลำสะแทดไหลลงสู่แม่น้ำมูล ที่อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 3,192 ตร.กม. มีปริมาณน้ำท่าตามธรรมชาติ ประมาณปีละ 385 ล้าน ลบ.ม. โดยรวม ลำสะแทดมีความยาวทั้งสิ้น ประมาณ 145 กิโลเมตร

8) ลำพังชู มีต้นน้ำเกิดจากที่สูงจากธารน้ำหลายสายในท้องที่อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น และท้องที่อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ กลายเป็นลำพังชู ไหลผ่าน บ้านแดงใหญ่ บ้านท่างาม อำเภอพุทไธสง และเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างอำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์กับอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม จากนั้นไหลไปรวมกับแม่น้ำมูลที่บ้านยางนกฮูก ตำบลบ้านยาง อำเภอพุทไธสง ลำพังชู มีความยาวประมาณ 53 กิโลเมตร

9) ห้วยตะโคง มีต้นน้ำเกิดจากเนินเขากระโดง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ และมีลำห้วยหลายสาย อาทิ ห้วยจรเข้มาก ห้วยตลาด ห้วยกระโดง ห้วยราช ห้วยยาง ได้ไหลลงมาบรรจบกันเกิดเป็นห้วยตะโคง แล้วไหลไปทางทิศเหนือของจังหวัดบุรีรัมย์ ผ่านบ้านสวายสอ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ บ้านตะโคง บ้านด่าน บ้านปลัดปุ๊ก อำเภอบ้านด่าน สู่เขตอำเภอสตึก และไหลลงแม่น้ำมูล ห้วยตะโคงมีความยาวประมาณ 56 กิโลเมตร

10) ลำชี เป็นลำน้ำสาขาของแม่น้ำมูล ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ฝั่งตะวันออกของจังหวัด ได้แก่ พื้นที่อำเภอสตึกบางส่วน อำเภอกระสัง อำเภอประโคนชัย อำเภอพลับพลาชัย อำเภอบ้านกรวด อำเภอเมืองบุรีรัมย์บางส่วน และอำเภอห้วยราชบางส่วน มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 2,822 ตารางกิโลเมตร แบ่งย่อยออกเป็น 2 ส่วน คือ

(1) ลุ่มน้ำลำชี ตอนบน มีต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาพนมดงรักไหลผ่านบ้านหนองแวง อำเภอละหานทราย และทางตอนใต้ของอำเภอบ้านกรวด ลำชีในช่วงนี้ มีลำธารเล็กๆ คือ ห้วยเสว ห้วยตะแบก ในท้องที่จังหวัดบุรีรัมย์ และห้วยเสนง ในท้องที่จังหวัดสุรินทร์ ไหลมาสมทบกัน

(2) ลุ่มน้ำลำชี ตอนล่าง ได้แก่ลำชีในช่วงที่ไหลผ่าน อำเภอประโคนชัย มีห้วยสายตะกู ห้วยโอกะเนียบ ไหลมาสมทบ และยังมีลำน้ำสาขาพื้นที่ในเขตอำเภอกระสัง อำเภอเมืองบุรีรัมย์
บางส่วน และอำเภอห้วยราชบางส่วน มีลำสาขาที่สำคัญ คือ ลำห้วยลึก ลำห้วยกระเบื้อง ลำชีน้อยที่เป็นต้นน้ำของลำชี โดยลำสาขาดังกล่าวไหลลงลำชี แล้วลำชีไหลไปบรรจบกับแม่น้ำมูลที่อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ต่อไป
(ที่มา : โครงการชลประทานบุรีรัมย์, 2568 ; สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์)